

(Φεβρουάριος 2011)

Ναβρατζόγλου
Ναβρατζήδης
Υπάρχει μία Ναβρατζήδη (με ήτα το τζηδ) στον ΤΚΑ, ένας Ναβρατζόγλου στον ΤΚΘ, και ένας Ναβρατζόγλου στο διαδίκτυο. Οι μόνες λέξεις που ξέρω και ίσως σχετίζονται με το όνομα είναι οι Τουρκικές Nevra (κύριο όνομα, 24 στη Κωνσταντινούπολη) pervec=κάρρο με δύο ρόδες.

Ναδίρης
ΤΚΑ=ΤΚΘ=ΤΚΞάνθη=ΤΚΑλεξ/πολη=0. Στο διαδίκτυο το όνομα Ναδίρης εμφανίζεται άπαξ! Ήταν καθηγητής της Γαλλικής και τα βιβλία του εξεδόθησαν το 1858, 1862, και 1878! Σύμφωνα με τον [ΜΤ] από το Αραβογενές Τρκ. nadir (Οθ. nâdir)=σπάνιος, δυσεύρετος. Τα Οθωμανικά είχανε όμως και τη λέξη nadir=nazir [FD, MNÖ], οπότε, ίσως, το Ναδίρης να είναι παραλλαγή του Ναζίρης (βλέπε όνομα). Τέλος, nadire=ανέκδοτο, ευφυολόγημα [ΤΚΑ=0, ΤΚΘ=4]. ****

Ναϊντός

Νάιντος

Ναζαρής

Ναζαρλής

ΤΚΑ=6,2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. nazar=παρατήρηση, βλέμμα. Πέρα απο αυτή την έννοια το nazar σημαίνει και (1) κακό μάτι, μάτιασμα, βασκανία (2) γνώμη, θεώρηση, άποψη (3) εκτίμηση, εύνοια (4) εύνοια κάποιου σημαντικού προσώπου (5) απέναντι (λίγο πολύ, όπως το κοιτάζει, βλέπει, όπως π.χ. σπίτι που βλέπει στη θάλασσα). Επίσης, η Τουρκική έχει τις λέξεις nazari= (1) υποθετικός, θεωρητικός (2) οπτικός και nazarlık=φυλαχτό, χαϊμαλί. Υποθέτω ότι η ετυμολογία του ονόματος σχετίζεται μάλλον με την βασκανία κ.τ.λ. παρά με τις ματιές και τα βλέμματα γενικώς. Το όνομα Nazar χρησιμοποιείται στη Μέση Ανατολή και ίσως σχετίζεται με το Εβραϊκό nazar= (αυτο)αφιερωμένος στο Θεό και κατά συνέπεια ξεκομμένος απο την κοινωνία, (δες και Ναζαρέτ, Ναζωραίος). ΤΚΑ=22. Ο [ΔΤ] γράφει «nazir όμοιος η nâzir υπουργός, λειτουργός». Βασικά έχει δίκηο αλλα προσθέτουμε:

Ναζίρης

- nazir= (1) θεατής (2) υπουργός/αντιπρόσωπος του κράτους (3) επιστάτης, επιβλέπων, επιθεωρητής (4) (δοτική)+ nazir= βλέπει προς (τη θάλασσα, το βουνό, ...).
- Η λέξη nazir, θύμα του Ατατούρκ, σήμαινε (1) αντίστοιχο, απέναντι, παράλληλο (2) ταίρι (3) σημείο διαμετρικά

αντίθετο στον κύκλο, εξ ου και ναδίρ (το nazir του ζενίθ) (4) χρυσός, ασήμι (5) στιδήποτε λάμπει, αστράφτει

- nazire= απομίμηση, μίμηση (αρχικά ποίημα που μιμείται η έχει παράλληλη δομή με άλλο, προ-υπάρχον ποίημα)
- Μουσουλμανικά ονόματα Nazir= παρατηρητής, επιστάτης, επιβλέπων και Nasir = προστάτης, βοηθός, υποστηρικτής
- Απο τα ιστορικά της Υδρας: Ο Βούλγαρης τοποθετήθηκε από το Σουλτάνο ως Μιτάς Κοτζαμπάσης (Διοικητής) και Ναζίρης (επόπτης) της Υδρας και για κάποιο χρονικό διάστημα και του Πόρου και των Σπετσών, με σκοπό να επιβάλει την - ιδιαίτερα στην Υδρα - διασαλευμένη τάξη.

Νάζλας[TN]

[TKA=11], Ισως όπως και το Ναζλής. Σημειώνουμε πάντως και το Αραβικό nazl=διεφθαρμένος, αισχρός, περιφρονητέος το οποίο η Ιρακινή τηλεόραση κάποτε χειριζόταν ως προσωνύμιο του προέδρου Μπούς (υιού).

Ναζλής

Ναζλίδης

Ναζλόγλου

{TKA=6,28,1 αντίστοιχα} Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ναζλής απο το Τρκ.nazli=καλοαναθρεμμένος, ο [BB] το Ναζλόγλου απο την πόλη Nazli. Στη σημερινή Τουρκία βρήκα τα τοπωνύμια Nazilli, Nazlica, Nazlicayir και κανένα Nazli. Ετσι κι αλλιώς η ετυμολογία απο το naz(nazli είναι πιό πειστική. Στα Τρκ naz=(1) νάζι, κάμωμα,σκέρτσο, τσαλίμι, προσποίηση (2) όνομα μουσικού δρόμου, μακαμιού ενώ nazli=ναζιάρης, τσαχπίνης, μαργιόλης (2) καλομαθημένος, βουτυρόπαιδο, μαμμόθρεφτος, κακομαθημένος (3) απρόθυμος (4) κατάσταση που απαιτεί λεπτούς χειρισμούς. Σημειώνουμε οτι το naz είναι Περσικής προελεύσεως και στα Περσικά σημαίνει καμάρι και τα Αλβ. χρησιμοποιούν τα naze=νάζι και nazeli=ναζιάρης, ιδίτροπος, δύσκολος, κάποιος πού δύσκολα ικανοποιείται. Τέλος, το (γυναικείο) όνομα Nazli χρησιμοποιείται από τούς Αραβες με την έννοια ντελικάτη, λεπτεπίλεπτη, όμορφη.

Νάζος

[TKA=100+]. Σύμφωνα με τον [ΑΚΛ] όπως και το Ναζλής απο το Τρκ, naz. Προσωπικά βρίσκω αυτή την ετυμολογία ύποπτη αλλά άλλη καλύτερη δεν γνωρίζω.

Νάκας,

Νακκάς

Νακάσης

nakkas= ζωγράφος, τοιχογράφος, καλλιτέχνης. Η λέξη και το όνομα χρησιμοποιούνται στα Περσικά (Ναγκάς) και στα, Αραβικά συχνά απο Χριστιανούς (π.χ., εκδότης εφημερίδας στή Βηρυτό) και Εβραίους (έμποροι από τή Βόρεια Αφρική στο Παρίσι, Naccache). Ο Σουλεϊμάν ο μεγαλοπρεπής είχε εργαστήριο καλών τεχνών στο παλάτι ονομαζομενο nakkaşhane (hane=σπίτι). Ο [ΧΣ] αναφέρει το Νάκας ως παράγωγο του

Νακρατζάς

Ναλέτης

Ναλετάκης

Ναλιντζής

[TN]

Ναλμπάντης

Ναλμπάντογλου

Ναλμπάνης

Αλμπάνης

Αλμπάνογλου

Αλμπανόπουλος

Αλμπανούδης

Νάμης

Ναμίδης

Ναμλής

Ναμίας

Νασμής

[TN]

Αθανάσιος, ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το Νάκας από το nakkas=ελαιογράφος (βασικά σωστός αλλά με εχθρική στάση στο γράμμα ξ και τα Τουρκικά λεξικά).

TKA=3,3. Τρκ nalet=la'net=lânet=(1) κατάρα, ανάθεμα (2) άγος (3) γουρσουζής, γκρινιάρης (π.χ., lânet ihtiyar γερογουρσουζής, γεροξούρας,...). Σημειώνουμε ότι ο ΤΚΑ έχει μία και μόνο Λανέτη.

nal=πεταλο nalın=ξύλινα παπουτσια μπανιου/χαμαμ nalıncı= κατασκευαστής/πωλητής ξυλινων παπουτσιων αλλά, επίσης, εγωιστής, εγωκεντρικός, συμφεροντολόγος, υπερβολικά οππορτουνιστής στις συναλλαγες του

TKA=46,4,1,100+,1,25,6. Περσογενές Τρκ.

nalband/nalbant/na'lbend=

πεταλωτής,καλιγωτής. Αλβ. nallban= (1) πεταλωτής (2) τεχνίτης ανίκανος, ατζαμής, Ελλ. αλμπάνης= (1) πεταλωτής (2) τεχνίτης αδέξιος, άνθρωπος άξεστος.

TKA=5, 1, 0. Αλλά, περιέργως, το διαδίκτυο που αγνοεί τούς Νάμηδες έχει 5-6 αναφορές στους Ναμλήδες. Οπως αναφέρει και ο [ΔΤ] η βασική ρίζα δείχνει να είναι nam=όνομα, φήμη (αλλά και τίτλος, υπόληψη. δόξα, υστεροφημία). Η Τρκ. χρησιμοποιεί τα ονόματα Nam (Paris Platformu Başkanı Mehmet Nam ...), Nami (π.χ., Ticaret Odası Başkanı Erdil Nami, Ahmet Nami Osmanoğlu ve Ayşe Osmanoğlu), Namoglu (Yusuf Namoglu, δήμαρχος της Μπεσικτάς, πρώην διεθνής διαιτητής), Namli (Dr. Murat Namli Ekonomist). Τέλος, το [RT] λέει ότι

- na'm= ευτυχία
- nami= ένδοξος, διάσημος
- namli= διάσημος, πασίγνωστος, πολυθρύλητος

και ίσως μερικοί Νάμηδες να προέρχονται απο το na'm.

TKA=2. Παρατηρούμε ότι το σμ έχει τάση να προφέρεται ζμ. Τα Οθωμανικά χρησιμοποιούσαν τις λέξεις

- nâzim= (1) αυτός που βάζει τα πράγματα στη θέση τους, στη σειρά τους (2) στιχουργός, ποιητής

- nazim=nazm= στιχουργία, ποίηση αλλά το nazm έχει και τις έννοιες (2) τοποθέτηση αντικειμένων στη σειρά τους και (3) συνολο αντικειμένων στη σωστήγ διάταξη
- nazmi= στιχουργικός, ποιητικός

απο τις οποίες μόνο το nazim επέζησε των μεταρρυθμίσεων. Το Nazmi χρησιμοποιείται σαν κύριο ανδρικό όνομα/επώνυμο στον Μουσουλμανικό κόσμο. Στα Αραβικά Nazim=Nazeem=Nazmi= αυτός που τοποθετεί τα πράγματα στη θέση τους, κανονίζει,οργανώνει και Naseem=Nasim=Nasmi=αύρα, αεράκι.

Νασάκης[TN]

TKA=TKΘ=0, TK Χαλκίδας=5. Δοθέντος ότι Νάσος είναι υποκοριστικό του Θανάσης, η ετυμολογία Νάσος(Νασάκης δείχνει προφανής. Πλήν όμως Νασάκης η Νασίκογλου ήταν το πραγματικό όνομα του ποιητή Αχιλλέας Παράσχου (1838-1895) και τουλάχιστον ένας απο τους Χαλκιδείς Νασάκηδες κατοικεί την την προσφυγική Νέα Αρτάκη γεννάται η υποψία ότι το Νασάκης ίσως έχει την ίδια ρίζα με το Νασίκογλου. Στα Οθ. υπάρχουν τα Αραβογενή nâsik= αυτός που κανονίζει/τακτοποιεί και ρυθμίζει και nasik=ευσεβής, θρήσκος, θεοσεβούμενος. Βλέπε και Νασίκας.

Νασίκας[TN]

Νασίκης

TKA=TKΘ=18,0 αλλά δύο αναφορές στο επ[ώνυμο Νασίκη (Πηνελόπη, Σοφία) στο διαδίκτυο. Ίσως από το Οθ. και nasik=ευσεβής, θρήσκος, θεοσεβούμενος (βλέπε Νασάκης) ***

Νάστας

Νατζαρίδης

Ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί το όνομα Νατζάρης ως nasar=περιελθών σε αμηχανία. Υποπτεύομαι οτι είχε γράψει nasar (δες Νατσαρίδης) και το τυπογραφείο δεν είχε αγαθές σχέσεις με το γράμμα ς. Εν πάση περιπτώσει ο ΤΚΑ έχει 4 Νατζάρ (Ισά, Μπογος, Ρέιμοντ, Σαμίρ Ομάρ), 6 Νατζαριάν, και 5 Νατζαριδηδες. Αν υποθέσουμε οτι οι Νατζάρ/Νατζαριάν δεν συγχέουν το τσ ναι το τζ τόσο εύκολα όσο κατά κανόνα οι Έλληνες, μάλλον το nasar=μαραγκός είναι η ρίζα (δες και Νατσαρίδης) αλλά και το Μουσουλμανικό κύριο όνομα Najjar=μαραγκός.

Νατσαρίδης

TKA=12 (συν 3 Νατσαριάν). Ο [ΔΤ] αναφέρει το nasar (παραλλαγή του peccar, από τα Περσικά, γραμματιζούμενο)=μαραγκός. Υπάρχει βέβαια και το ηχητικά πλησιέστερο nasar= (1) ανιάτος, αναποφευκτος, υποχρεωτικός, θέλοντας και μή μη

Νάτσης
Νάτσος

(2) αναγκαζόμενος, υποχρεωμένος (3) κακομοίρης, δυστυχής, ταλαίπωρος, φουκαράς. Προτιμώ το *naçar*.
[TKA=100+, 100+, 100 αντίστοιχα] Σύμφωνα με τον [ΧΣ] Νάτσος και Νάσιος είναι υποκοριστικά του Θανάσης. Σύμφωνα με το [ΓΖ], τα ίδια ισχύουν για τα Νάσιος και Νάτσης. Το όνομα Naci/Naçi =χρησιμοποιείται στην Αλβανία. Π.χ., ο Gjenco Demetre Naçi (1907-1992) ήταν γραμματέας του βασιλιά Ζογκ και η Tatjana Naci δούλευε (ίσως ακόμα δουλεύει) στη Αλβανική Ακαδημία Επιστημών (Τίρανα).

Νατσούρας

**

Νάχος

**

Νεγροπόντης

Negroronte=μαύρο γιοφύρι, όνομα τής Εύβοιας κατά τή διάρκεια τής Ενετικής κατοχής (1204-1470)

Νέζης
[TN]

TKA=100+, ΤΚΚ=46. Σε ωρισμένες τουλάχιστον περιπτώσεις (π.χ., Αρχαία Κόρινθος) Αρβανίτικο. Νέζω ήταν το όνομα καλογρηάς που οι ερωτικές της περιπέτειες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη ζωή του λήσταρχου Νταβέλη. Το όνομα Νεζω εμφανίζεται και στα γραφτά του Νικόλαου Δραγούμη ο οποίος επισκέφτηκε φραγκοντυμένος τον Πόρο το 1827 (σημειωτέον ότι ο Πόρος είχε σημαντικό Αρβανίτικο πληθυσμό). Η σπιτονοικοκυρά τον είδε να σταυροκοπιέται και φώναξε στις γειτόνισσες (γραφτά Δραγούμη) «Μάρω, Μπίλιω, Κονδύλω, Νέζω, ένι τεχίχνι νιυ Φράγκ che bin krigne (ελάτε να ιδήτε ένα Φράγκον κάμνοντα τον σταυρόν αυτού)». Σύμφωνα με τον [ΧΣ] Ανέζω είναι μία απο τις Ελληνοποιημένες μορφές του ονόματος Agnes αλλά και τα Ανέζα/Ανεζούλα είναι υποκοριστικά του ονόματος Άννα.

Ίσως το Νέζης να είναι μητρωνυμικό απο το Νέζω αλλά τα στοιχεία που έχουμε είναι ανεπαρκή και οι Νέζηδες εκατοντάδες. Σημειώνουμε και τα Βλγ. нежен=τρυφερός, неженен=ανύπαντρος, χωρίς γυναίκα.

Νέκος

Νεμπεγλέρας

TKA=0, 2 αλλά υπάρχει ένας διδικτυακός Νεμπεγλέρας (12/08).

Νεμπεγλεριώτης

Χωριό Νεμπεγλέρ (~9 χλμ. από τη Λάρισα) που το 1919 μετωνομάστηκε σε Νίκαια και χείμαρρος Νεμπεγλεριώτης (διασχίζει το χωριό). Ίσως το τοπωνύμιο να σχετίζεται με τα αρχαιϊστικά beğ= μπέης και beğlemek= ονομάζω μπέη, αποκαλώ μπέη, κάνω μπέη/διοικητή/αυθέντη αλλά όλα αυτλά είναι απλές ετυμολογικές υποψίες.

Νεμισές

TKA=3, αλλά και οι τρεις στην ίδια διεύθυνση. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Οθωμανικό Nemse=Nemçe=Αυστρία. Πράγματι, η Τρκ. χρησιμοποιούσε το Nemçe με την έννοια Αυστρία/Αυστριακός και το Nemse ήταν παραλλαγή του Nemçe. Πλήν όμως, έχουμε και τα

- nems = (1) εχεμύθεια, απόκρυψη, φύλαξη μυστικού (2) δημιουργία έμπιστου φίλου
- nemş= (1) ψιθυριστή κουβέντα, ψίθυρος (2) κουτσομπολιό, συκοφαντίες (3) ψέμμα, απάτη, δολοπλοκία, ίντριγκα, πλεκτάνη, φενάκη, κομπίνα, παγίδα, ματσαράγκα, πεπονόφλουδα κ.τ.τ.
- Nemse böreği= μπουρέκι με κρέας.

Ισως το Νεμισές να έχη άλλη ρίζα απο το Αυστριακός

Σημείωση: Το Nemçe θεωρείται Σλαβογενές, όπως, π.χ., το Ρωσικό Немец=Γερμανός απο το неметь=μένω άφωνος (απο έκπληξη, φοβο,...) και μουδιάζω (απο το κρύο), το Βουλγαρικό Немец=Γερμανός (немец=άναυδος, άλαλος, άφωνος), το Σερβικό Nemas= Γερμανός (nem=άφωνος, άλαλος, άναυδος, σιωπή, σιωπηλός, μουγκός). Μ' άλλα λόγια, το Немец είναι η Σλαβική μορφή του βάρβαρος, αυτός που δεν μιλάει τη γλώσσα. Παράλληλα όμως, μάλλον δάνειο απο τη Σλαβική) έχουμε στα Αλβ. τα nemec=memec= (1) μουγκός, βουβός, άλαλος, κωφάλαλος (2) σιωπηρός, σιωπηλός (3) ήσυχος, αθόρυβος, nemitem=μένω άναυδος και nemitur=άναυδος.

Νέμτσας[TN]

Νέμτσογλου

TKA=12, 2. Νομίζω οτι η ετυμολογία απο το Nemçe (δες Νεμισές) κολλάει πολυ καλύτερα εδώ. Το άν σήμαινε Γερμανός η μουγκός/άναυδος/κ.τ.λ. με τα στοιχεία που έχω είναι ζήτημα γούστου.

Νερούτσος

Νερουτσό-

πουλος

[TKA=50+]. Η κατάληξη δείχνει υποκοριστικό Ιταλικού τύπου, η ετυμολογία δεν είναι φανερή. Ισως απο το Ιταλικό nero= μαύρος, νέγρος, μαυροντυμένος, πενθών, σκοτεινός, δυσκολοδιάκριτος, κακός, μελαγχολικός,.....

Νέτσικας

Νιζάμης[TN]

**

Τρκ. nizam= διαταξη,δομη, οργανωση, συστημα, μεθοδος/ κανονας, κανονισμος, νομος. Επίσης nizami= κανονικός, νόμιμος, αποδεκτός, θεμιτός και nizamiyet= ο τακτικός

Νίνος

Νίνο

Νιτέλ(λ)ης

Νούσκας

Νούσκαλης

Νοχουτίδης

Νταβαλής

Τούρκικος στρατός [N10] οπότε, ίσως, Νιζάμης=στρατιώτης.

Πράγματι, η Αλβανική χρησιμοποιούσε τη λέξη nizam με την έννοια κληρωτός/στρατιώτης του Οθωμανικού στρατού.

TKA=100+, 6. Από τις 6 εγγραφές του ονόματος Νίνος 4 έχουν γυναικεία ονόματα

και 2 τα Αραβικά ονόματα Ναζιπ και Ναζίμπ (στα Αραβικά έξυπνος η αριστοκρατικής καταγωγής). Το Νίνος θεωρείται υποκοριστικό του Κωνσταντίνος ενώ το Νίνο θεωρείται στα Ιταλικά υποκοριστικό του Giannino. Το όνομα Νίνο χρησιμοποιείται και από τους Γεωργιανούς οι οποίοι πιστεύουν ότι εκχριστιανίστηκαν από την Αγία Νίνο. Το Νίνο χρησιμοποιείται σαν κύριο όνομα στην Αλβανία (π.χ., σύμφωνα το 1998 ο Nino Kushi, διευθυντής νοσομομείου στα Τίρανα συναντάει τον Τούρκο πρεσβευτή Ahmet Rifat Okcun.

TKA=9. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. nitel=ουσιώδης, τα λεξικά μου το μεταφράζουν ποιοτικός, κάποιος που έχει τα προσόντα. Τα παλιά λεξικά το αγνοούν ή το θεωρούν νεολογισμό, με αποτέλεσμα να έχουν πολύ λιγότερες πληροφορίες για το nitel και τα παραγωγά του.

TKA=11, 6 αντίστοιχα. Ο [ΑΚΛ] αναφέρεται στο Τουρκικό nuska=φυλακτό, ο [ΔΤ] στο Τρκ. nüsha=αντίγραφο, υπόδειγμα. Οι δύο ετυμολογίες είναι σχεδόν ταυτόσημες διότι σύμφωνα με τον [RT] nuska= nuska=φυλακτό, χαϊμαλί και . nüsha= (1) αντίτυπο, αντίγραφο (2) τεύχος (περιοδικού, εφημερίδας) (3) φυλακτό, χαϊμαλί (4) συνταγή (μαγειρικής, γιατρού), η λέξη nuska είναι παράγωγο της nüsha. Υπάρχει βέβαια και το Αλβανικό nuskë= (1) κούκλα (2) δεμάτι από καλαμπόκια (3) φυλακτό, χαϊμαλί (4) γλυκό σε σχήμα τριγώνου/ρόμβου (όπως π.χ. ο μπακλαβάς) (5) σκιάχτρο. Η μορφή Νούσκαλης πάντως δίνει περισσότερο βάρος στην Τουρκική ετυμολόγηση.

TKA=2, Τρκ. nohut=ρεβύθι.

TKA=TKΘ=0 αλλά το διαδίκτυο αναφέρεται στον υποδιευθυντή Γεώργιο Νταβαλή ο οποίος το 2002 έγινε διευθυντής στο Ρέντη. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. dâvali= αντίδικος.

Προσθέτουμε:

(1) κατηγορούμενος (2) (θέμα) νομικά αμφισβητούμενο (3) ξιπασμένος (4) στρατευμένος, στην υπηρεσία κάποιας ιδέας, κάποιας κοσμοθεωρίας, κάποιου κόμματος.

Ντάβαρης[TN]

TKA=61. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. *davar*=γίδια, γελάδια, πρόβατα. Τα λεξικά μου δεν στηρίζουν τη μετάφραση γελάδια (μικρό το κακό). Προσθέτουμε τα εξής:

- Στα αρχαϊζοντα Τρκ. το *davar* επίσης σημαίνει «περιουσιακά στοιχεία». Η αντίστοιχη πρωτοτουρκική ρίζα είναι *dab* με βασική έννοια (1) εμπορεύματα (2) αγαθά, κατοικίδια ζώα (3) αιγοπρόβατα κ.τ.τ. (4) πουλάω, ανταλάσσω
- Το ηχητικά συγγενές *daver*= ηγεμόμας (Τρκ.)
- Στα Αλβ. *davaris* είναι μορφή του ρήματος *davarit*= (1) σκορπίζω (2) διασκεδάζω (φόβους κ.τ.λ.), ανακουφίζω, διώχνω (φόβους, ανησυχίες,...)
- Στα Εβραϊκά *davar*=λέξη, χρησιμοποιείται συχνά σε περιγραφές των όσων λέει ο Θεός στον Μωυσή,
- Το όνομα *Davar(i)* χρησιμοποιείται στη Μέση Ανατολή. Π.χ., ο *Ali Akbar Davar* ήταν επιφανής νομικός στο Ιράν και ο *Muhammad Davari* ποιητής. Ειρωνεία της τύχης, στα Περσικά *davar* = δικαστής, διαιτητής και χρησιμοποιείται και σαν κύριο όνομα (ανδρικό/γυναικείο).

Ως συνήθως, ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξει. Προσωπικά προτιμώ την Περσική ρίζα αλλά η γεωγραφική και ιστορική παρουσία του ονόματος δε' χνει να είναι Αρβανίτικο.

Νταβατζής

Νταβατζίκος

Τρκ./Αραβογενές *dava* η *dâna*= (1) μήνυση, αγωγή (2) δίκη (3) ισχυρισμός, παράπονο, αντιδικία, διεκδίκηση, καυγάς (3) θέση, πρόβλημα, ερώτημα, θεώρημα και *dânavaci*= μηνυτής, παραπονούμενος, διεκδικητής, ενάγων. Στα Ελληνικά η λέξη έχει αποκτήσει την έννοια εραστής/προστάτης πόρνης. Στα Αλβανικά η λέξη *dava* σημαίνει φιλονικία, καυγάς, φασαρία αλλά και δίκη, μήνυση, κ.τ.λ.

Νταβέλης

TKA=18 (12/09). Σύμφωνα με τον [MT] στα Βλάχικα νταβέλι= ασπρόμαυρο σκυλί. Σημειωτέον ότι ο γνωστός (ληστής) Νταβέλης σύμφωνα με όλες τις μαρτυρίες Βλάχος.

Ντάβος

TKA= 89+. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. *dav*=ζέβρα. Η λέξη *dav* υπάρχει αλλά κανένα λεξικό μου δεν την αποδίδει ως ζέβρα. Οι μόνες έννοιες που βρήκα είναι (1) σειρά παίχτη (στα χαρτιά, τάβλι κ.τ.λ.) (2) ποσό που διακυβεύεται (3) διπλασιασμός του διακυβευομένου ποσού (4) πρόποση, ποτό που πίνεται στην υγεία κάποιου (5) το γέμισμα των ποτηριών για πρόποση. Στον ΤΚΚΕ *Dav*=0.

Νταβουλτζής

TKA=4, 12,18,17 αντίστοιχα Τρκ. *davul*= τύμπανο, νταούλι και

Ναουλ(ι)τζής danulcu= τυμπανιστής, τυμπανοκρούστης. Επίσης, στα Αλβ.,
Νταούλης daulle= (1) τύμπανο (2) τζάκι, καμινάδα τζακιού, ενώ daullexhi=
Νταούλας τυμπανιστής.
Νταγερετζής[TN] ΤΚΑ=ΤΚΘ=0,0,3 ενώ στον ΤΚΔράμας=4 για το πρώτο και στον
Νταϊρετζής ΤΚΦλώρινας=2 για δεύτερο! Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το πρώτο από
Δαιρετζής το Τρκ. tayyareci= αεροπόρος (πιλότος αεροπλάνου) και το τρίτο
από το Τρκ. . Εκ πρώτης όψεως η ετυμολόγηση δείχνει αν όχι
πειστική, τουλάχιστον αληθοφανής. Πλήν όμως, επειδή το
αεροπλάνο είναι σχετικά μοντέρνα εφεύρεση, μπορούμε να
αναρωτηθούμε πόσοι Μικρασιάτες πρόλαβαν να ονομαστούν
αεροπόροι πριν το 1923! Σρουμε ΤκμΤουρκίας δεν βρήκα ούτε το
Tayyareci ούτε το Daireci ενώ στο διαδίκτυο βρήκα ένα και μόνο
Ahmet Tayyareci, και αυτόν στην Κύπρο, και ένα Ahmet Daireci

Στα Τρκ. daire= περίμετρος, κύκλος, περιφέρεια, περιοχή
αρμοδιότητας (τιμήμα, υπηρεσία, γραφείο), διαμέρισμα, ντέφι.
Στά Αλβ. dajre=ντέφι, dajrexhi=αυτός που παίζει το ντέφι. Το
Τρκ. daireci επίσης σημαίνει αυτός που παίζει το ντέφι (αλλά
όχι μόνο, η έννοια καθορίζεται από τα συμφραζόμενα).
Προτιμώ την ετυμολόγηση από το daire(daireci (όπως
danul(danulcu) και για τα τρία ονόματα αλλά δεν αποκλείω το
tayyareci για το πρώτο.

Νταγιαμάς

Νταγιάννης[TN] ΤΚΑ=1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Δαγιανόπουλος από το Τρκ.
dayanmak= αντέχω. Μάλλον μικρό λάθος, κατά τη γνώμη μου
ταιριάζει καλύτερα η ενεργητική μορφή του ρήματος,
dayamak=ακουμπάω, στηρίζω, στήνω, έννοια που αντιστοιχεί
και στι Αλβ. dajan= στύλος, κολώνα, αντιστήριγμα, δοκάρι που
στηρίζει τοίχο η σκεπή. Παράλληλα στα Ελληνικά έχουμε τις
λέξεις νταγιάκι=(1) στύλος (2) υποστηρικτής, νταγιαντίζω=(1)
υποφέρω, ανέχομαι, αντέχω (2) υπολογίζω, λογαριάζω,
λαμβάνω υπ' όψιν, και νταγιάντισμα= υπομονή, ανοχή [ΣΤ].
Στον ΤΚΚΕ οι Dayan είναι 116. Τέλος στα Εβραϊκά dayan=
δικαστής (σύμφωνα με ορισμένες θεωρίες εξ ορισμού
υποστηρικτής της καθεστηκίας τάξεως) και επώνυμο του
γνωστού Moshe Dayan

Νταγιαντάς

ΤΚΑ=39, 16. Το νταγιαντάς εμφανίζεται σαν μορφή ρήματος
(π.χ.,

Νταγιάντης	κυρά μου πως το νταγιαντάς....) με την έννοια του (υποφέρω και) αντέχω, και στα Τρκ. dayandi είναι ο αόριστος (τρίτο πρόσωπο) του dayanmak (βλέπε και Νταγιάννης)
Ντά(ν)γκας[TN]	TKA=84+, 9,10 αντίστοιχα. Στά Αλβ. έχουμε τις λέξεις dangë= (1)
Ντάγκαλης	ουλή,σημάδι (μεταφορικά στίγμα,κηλίδωση, αποδοκιμασία) και
Δάγκας	(2) κοιλιά/στομάχι που προεξέχουν, και dangall= κοιλαράς και μεταφορικά βλάκας/χοντράνθρωπος/γουρούνι. Έχουμε όμως και τις λέξεις nda= αποχωρίζομαι, χωρίζω, καταλήγω, διαφωνώ, είμαι απόγονος και nga= από/μέσω/πρός, με εκφρασεις του τύπου nda nga jeta=φεύγω απο τη ζωή, πεθαίνω (δές και Δαγκαλάκης). Στά Τρκ. dang= (1)μικρό βάρος ζυγαριάς (2) πυρετός ελονοσίας, dangalak=αγροίκος, χοντράνθρωπος, βλάκας, ξύλο απελέκτο, damga= στάμπα, σημάδι, στίγμα, ρετινιά, deng=denk=dang= μικρό βάρος, και deng=κατάπληκτος, σαστισμένος, αμήχανος, βλάκας, αγράμματος.
	Στα Ελληνικά ντάγκα=δάγγειος πυρετός (ελονοσίας) [ΣΤ], απο το Αγγλικό dengue [ΤΦ], από το dinga (Σουαχίλι) [ΑΗ]).
	Η δική μου μαντεψιά είναι Ντάνγκας= σημαδεμένος, Ντάγκαλης= σημαδεμένος, κοιλαράς, η-μάλλον-χοντράνθρωπος και Δαγκαλάκης= χοντράνθρωπος. Βλέπε και Ντέγκας.
Νταγκουνάκη	*****
Νταγκλής[TN]	TKA=0,0 αλλά στη Δράμα βρίσκουμε 4 Νταγκλήδες και στη Θεσσαλονίκη ένα Νταγλή ενώ παράλληλα βρίσκουμε
Νταγλής	διάφορους διαδικτυακούς Νταγ(κ)λήδες Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. dağ=βουνό, dağlı=βουνίσιος. Αλλά, το dağ επίσης σημαίνει (1)σημάδι απο πυρακτωμένο σίδηρο, καυτηριασμός (2) σημάδι, ουλή (3) ψυχικό τραύμα και dağlı= σημαδεμένος απο πύρινο σιδηρο, σημαδεμένος (εξωτερικά), σημαδεμένος (ψυχολογικά). Προτιμώ, πολύ ελαφρά, το σημαδεμένος αλλά και το βουνίσιος είναι πολύ πιθανό. Στον ΤΚΚΕ οι Dağlı είναι 200+ (12 Mehmet). Βλέπε και ΤεκιοΔαγλής
Ντάγκος	TKA=1,1,11.
Νταγκοβάνος	
Νταγκούλης	
Νταγκουνάκης	TKA=27.
Ντάζος[TN]	TKA=3. Μάλλον από Τρκ. daz=καραφλός

Νταής	TKA=100+. Τρκ. dayi=(1) θείος απο το σόι της μάννας (2) προσφώνηση ηλικιωμένου (3) προστάτης, μέσον, πλάτες (με την έννοια άτυπης αλλά αποφασιστικής βοήθειας), μπάρομπας στην Κορώνη (4) αστυνομικός (5) παληκαράς, νταής, μάγκας, ψευτόμαγκας. Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 71 Dayi.
Νταϊίμας	Επώνυμο που ετυμολογείται από τον [ΔΤ] αλλά δεν υπάρχει ούτε στο διαδίκτυο ούτε στον ΤΚΑ. Κατα τα φαινόμενα νταϊίμα=συχνά στο ιδίωμα του χωριού Δουμπιά (Χαλκιδική).
Νταϊίρης <i>Δαϊίρης</i> <i>Νταϊίροπουλος</i>	TKA=1,9,6 αντίστοιχα. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Νταϊίρης από το Τρκ. dair=περιστοιχιζόμενος. Η λέξη υπάρχει αλλά στα δικά μου λεξικά αποδίδεται ως (1) περιστρεφόμενος, κυκλοφορών (2) (πρόθεση) σχετικά με [κάτι, κάποιον,...]. Στα Οθωμανικά [FD] dâir ve sâir=κάποιος που τριγυρίζει και ταξιδεύει=τουρίστας. Στα Αλβ. dajri σημαίνει τα προικιά (σεντόνια,ρουχισμός, κ.τ.λ.) της νύφης. Σε γενικές γραμμές καμμία από τις προφανείς ετυμολογίες δεν δείχνει πειστική. Προσωπικά θα προτιμούσα το Νταϊίρης σαν το Τρκ. ισοδύναμο του Αβανογενούς Μπρεδήμας (δες επώνυμο) αλλά ο αναγνώστης ίσως έχει καλύτερες ιδέες. Σημειωτέον ότι επώνυμο Dair Στους Τρκ. ΤΚ δεν βρήκα.
Νταϊίφας	[TKA=23]. Τρκ. taife=(1)ομάδα, συντεχνία, συμμορία, φυλή (2) πλήρωμα πλοίου και tayfa (άλλη γραφή)=(1) συμμορία, ομάδα, στρατιωτική μονάδα (2) πλήρωμα πλοίου, ναύτης (3) οπαδός, συνάδελφος, παρέα. Σημειώνουμε και τα Αλβανικά taraf=(1) φατρία, παράταξη (2) παρέα ανθρώπων που συναλλάσσονται εξυπηρετώντας οι μόν τους δε, και tajfe= (1) taraf (2) πλήρωμα (3) κλίκα. Τέλος στα Δαρνακοχώρια χρησιμοποιούσαν τη λέξη ταϊίφας=οικογένεια.
Νταλάκας <i>Δαλάκας</i> <i>Δαλάκης</i> <i>κ.τ.λ.</i>	[TKA Νταλάκας=40, Δαλάκας+Δαλακάκης=38, Δαλάκης=2]. Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί από το dalak=αιχμάλωτος, δούλος. Τέτοια ερμηνεία του dalak δεν βρήκα πουθενά. Υπάρχει όμως η (αρχαϊκή) λέξη talak= (1) ομάδα προσφάτως υποδουλοθέντων (2) σπλήνα και συχνά στίς Αραβογενείς λέξεις το αρχικό T και D συγχέονται. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το dalak =σπλήνα και ο [ΑΚΛ] προσθέτει dalak =σπλήνα, μεταφορικά ακεφιά. Την ερμηνεία ακεφιά δεν μπόρεσα να την επαληθεύσω στα Τούρκικα όπου όλα δείχνουν οτι το dalak σημαίνει, κυριολεκτικά, σπλήνα. Υπάρχει όμως η λέξη νταλάκι (υιοθετημένη στα Ελληνικά) με την έννοια στενοχώρια, καημός, [ΤΣ]. Οι ΒορειοΗπειρώτες, λεξικό χωριού Ζεοβάτι , ,

βεβαιώνουν ότι στο τοπικό ιδίωμα νταλάκι=δηλητήριο, ενώ στους [Τζέδες \(Γιάννενα\)](#) διαβάζουμε ότι στο τοπικό ιδίωμα ντάλα= κατακούτελα, νταλάκι= κακή αρρώστεια (νταλάκ κακό να σ' έβρη, και νταλακισμένος=χαζός, βαρεμένος.

Η λέξη dalak στα επαρχιακά Τρκ. επίσης σήμαινε (1) τα γεννητικά όργανα των αρσενικών ψαριών (2) κερήθρα με μέλι και (3) είδος ζαριάς με το κότσι σε χρήση ζαριού. Τέλος, dalak (άλλη γραφή στα Αραβικά) σήμαινε και ρόμπα δερβίση. Ολα αυτά δείχνουν λίγο μπερδεμένα και δεν αποκλείεται μερικά επώνυμα να είναι υποκοριστικά (**άκης) η να έχουν διαφορετική ετυμολογία (π.χ., το [ΟΑ] αναφέρει το Αλβ. dallak=λιθάργυρος (μονοξειδίο του μολύβδου, PbO) –ετυμολογία μάλλον απίθανη- αλλά και η ετυμολογία dalak=σπλήνα χωρίς επεξήγηση απίθανη δείχνει, αν και ο ΤΚΑ αναφέρει το όνομα Σπληνάκης=10 και Σπληνάρης=1. Τέλος, η Ελληνική έχει τη λέξη σπληνιάρης = καχεκτικός, κιτρινιάρης, υποχόνδριος. Σημειώνουμε επίσης ότι στα πρωτοσημιτικά και στα Αραβικά dalak= τύπος αιλουροειδούς [IED]. Τέλος στα Τρκ. tellak (στα Οθ. επίσης tellak)= εργαζόμενος σε χαμάμ, μασσέρ. Για να τελειώνουμε:

Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε 7 Talak και 8 Dalak (Ονόματα Tellak/ Dellak δεν υπάρχουν). Ολα αυτά δείχνουν ότι τουλάχιστον για τους Έλληνες Μικρασιατικής καταγωγής οι ετυμολογίες [ΜΤ] και [ΔΤ] έχουν ερείσματα.

Ντάλας

ΤΚΑ=76. Επίσης διαφορά συνθετικά (ΝταλαΓιώργος, Νταλαγιάννης), Δάλας=10, Δάλλας=100+. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί τα Ντάλας, Δάλλας απο το Τρκ dal=γυμνός, κλωνάρι, ράχη αλλά το Δάλας απο το Βλάχικο dală=ξινόγαλα. Ο [ΧΣ] απίσης ετυμολογεί το Δάλας απο το dală. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί τα Ντάλας/Δάλ(λ)α από το Τρκ. dal. Ο [ΑΚΛ] αποδίδει το dal ως γυμνός, ακριβής και ετυμολογώντας το Νταλής επίσης απο το dal γράφει «dal =ακριβής (π.χ. ντάλα μεσημέρι)».

Τα Τρκ. λεξικά που συμβουλευθήκα λένε ότι dal σημαίνει:

- κλαρί, κλαδί, κλωνάρι
- υποδιαίρεση, ειδικότητα
- γυμνός/ με το κεφάλι ακάλυπτο, χωρίς τουρμπάνι
- ώμος, πλάτη
- ενδεικτικός (dâl)
- κάποιος που έχει χάσει το δρόμο του, που χάθηκε

Κανένα λεξικό δεν αποδίδει το dal με την έννοια ακριβής και το [ET] μεταφράζει το ντάλα μεσημέρι χρησιμοποιώντας το επίθετο tam= πλήρης, ακριβής, κ.τ.λ.

Σημειώνουμε επίσης ότι

- dal είναι το δεύτερο πρόσωπο της προστακτικής και dala είναι το τρίτο πρόσωπο υποτακτικής του dalmak=(1) καταδύομαι, βουτάω (2) μπαίνω ορμητικά (3) αφαιρούμαι, ξεχνιέμαι (4) αποκοιμιέμαι (5) αρπάζω τον αντίπαλο από τα πόδια (πάλη).
- Στα Τρκ. dalyarak= (1) θεόγυμνος, τσίτσιδος (2) με γυμνό σπαθί (3) βλάκας, μπουμπούνας.
- Υπάρχει πληθώρα Αλβανικών λέξεων με επιφανειακές ομοιότητες όπως dal=βγαίνω, dalë=καλόγερος (σπυρί), dalë dalë=σιγά σιγά, ndal=σταματάω, ndalë= τόπος στάθμευσης, ndële/ndëlesë=συγχωρώ/συχώρεση, συγνώμη. Βέβαια όλα αυτές οι λέξεις ταιριάζουν περισσότερο στο Ντάλιας. Πλήν όμως, στα ελληνικά το λι συχνά γίνεται λ (Λιμπέσης → Λεμπέσης).

Στον ΤΚΚΕ βρίσκουμε (200+,20) Dal και ένα Dala, πράγμα που δείχνει ότι η ετυμολογία από τα Τρκ. έχει μιά κάποια βάση.

Νταλάσης

ΤΚΑ=2. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί από το Τρκ dalas=φιλονικία και πράγματι η λέξη σήμαινε (1) καυγάς σκύλων (κυριολεκτικά) και (2) καβγάς/φιλονικία. Ίσως όμως να είναι Ελληνοποίηση του Ντάλας. Δύο Dalas στον ΤΚΚΑ και 0 στον ΤΚΚΕ.

Νταλέκος

ΤΚΑ=8. Στα Σερβ. dalek, στα Βλγ. далеч και στα Ρώσικα далёк σημαίνουν μακρινός, απόμακρος.

Ντάλης

Νταλής

ΤΚΑ=50+. Ο [ΑΚΛ] θεωρεί το (λιγώτερο συχνό Νταλής) παραλλαγή του Ντάλας. Τα χρονικά της Ευρυτανίας αναφέρουν το ντάλης= απο τα Απεράντια (όνομα περιοχής). Το [RT] αναφέρει τα Τρκ. dali= ράχη, πλάτη (π.χ., dalidan germek=έρχομαι απο τα πίσω) και dalli= με κλαδιά, με διακλαδώσεις,

Νταλιάνης

Ντάλιας[ΤΝ]

Δες Δαλιάνης
ΤΚΑ=8. Ίσως απο το Αλβ. dalës= (1) (προ)εξέχων (2)ότι χρησιμεύει ως έξοδος αλλά και dalë=(1) (προ)εξέχων (2) κοσμογυρισμένος, με πείρα (3) γυναίκα που παντρεύτηκε

Νταμάνης

Δαμανάκης

ΤΚΑ=4, 50+. Ο [ΔΤ] τα ετυμολογεί από το Τρκ. daman= ποδόγυρος. Πράγματι η λέξη daman (συνήθης γραφή damen) σημαίνει φούστα, ποδιά, κάτω μέρος/ουρά πανωφοριού και συχνά η έννοια δέν είναι κυριολεκτική (π.χ., φιλάει την ποδιά

κάποιου). Προσθέτουμε τα εξής, ηχητικά τουλάχιστον, συναφή:

- *damenkes*= κάποιος που περπατάει μεγαλοπρεπής, στητός και περήφανος, σέρνοντας την ουρά των ρούχων (π.χ., ουρά νυφικού).
- *deman*= θυμωμένος, μανιασμένος
- *dem'an*= δακρυσμένος/γρομάτος δάκρυα, με δάκρυα να τρέχουν
- Νταμάνι είναι τοποθεσία στη Χίο (δήμος Καμποχώρων)

Σε γενικές γραμμές, το πέρασμα από το *daman/ damen* στο Νταμάνης δεν είναι προφανές, η ετυμολόγηση από το *deman/ dem'an* είναι αμφίβολη, και το Δαμανάκης δεν είναι υποχρεωτικά το υποκοριστικό του Νταμάνης.

Νταμάρης[TK]

Νταμαρλής

Δαμαρλής

Δαμαρτζής

TKA=4,1,1,4. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ *damar* το οποίο αποδίδει ως φλέβα με τα Δαμαρλής-Νταμαρλής να σημαίνουν γεμάτος φλέβες. Συμπληρώνουμε ότι το *damar* δεν σημαίνει μόνο φλέβα (ανθρώπου ή κοιτάσματος) αλλά και πείσμα, εμμονή σε τρόπο συμπεριφοράς (κατά κανόνα δυσάρεστης) [RT] οπότε το *damarli* δεν σημαίνει μόνο γεμάτος φλέβες/με φλέβες προεξέχουσες αλλά και πεισματάρης. Κατά τον ίδιο τρόπο το *damari*, κτητική μορφή του *damar*, εμφανίζεται σε πλήθος εκφράσεων με την έννοια (παληο)χαρακτήρας. Π.χ., *damari kurusun!* (=στο διάολο τα τερτίπια του!). Αλλά ας σημειώσουμε ότι το Δαμάρης είναι Ελληνικό όνομα (Κρήτη, δεύτερος αιώνας π.Χ. και Δήλος 268 π.Χ.). Ο αναγνώστης μπορεί να αποφασίσει αν το Νταμαρλής αντιπροσωπεύει σωματικό ελάττωμα ή προβληματικό χαρακτήρα και αν το Νταμάρης σχετίζεται με το Δαμάρης (μάλλον απίθανο δοθέντος ότι το Δαμάρης δεν εμφανίζεται ούτε στον ΤΚΑ, ούτε στο διαδίκτυο).

Νταμκάς[TN]

Δαμκαλής

Δαμκαλίδης

TKA=9, 7, 11. Ο [ΔΤ] τα ετυμολογεί (σωστά κατά τη γνώμη μου) από το Τρκ *damgali* το οποίο ατυχώς μεταφράζει σφραγισμένος. Βέβαια, η μετάφραση δεν είναι λανθασμένη, Επειδή όμως *damga*=(1) σφραγίδα, στάμπα αλλά και (2) σημάδι, ρετσινιά, στίγμα ενώ *damgali*= σφραγισμένος, σφραγιστός, με στάμπα αλλά και (2) σταμπαρισμένος, σεσημασμένος, σημαδεμένος, στιγματισμένος, αυτός που έχει τη ρετσινιά, προτιμώ την έκδοχή, της ρετσινιάς η οποία ενέχει και τη δυνατότητα της συκοφαντίας. Π.χ.,

(1) Όταν μια Θρακική/ Αδριανουπολίτικη/ ΕλληνοΤουρκική/ χιουμοριστική περιγραφή της «αρπαγής» της Ελένης παρουσιάζει την αντίδραση του Οδυσσέα, μόλις μαθαίνει τα νέα ως εξής:

Τι λές μπέ? Ρουτάει η Ντυσσέας, έκλειψι την ντουνιά γκιουζελί Ιλένκο ; βάι κιόπογλου βάι, τονν άτιμου, γω κείουνω νταμκά θα τονν βάλου κι κείνου κι όλου του σόιτ.

δέν μιλάει βέβαια για σφραγίδες, τουλάχιστον όχι στην κυριολεξία.

(2) *damgali eşek*= πασίγνωστος, διαβόητος. Π.χ., όταν ο συγγραφέας *Attilâ İlhan*, μιλώντας για τον εαυτό του, γράφει,

"*O işin prömiyeri bende. 16 yaşındaydım daha. (...) O olaydan sonra **damgali eşek** gibi İzmir'de, Karşıyaka'da herkes bizi tanıdı"* diye anlatıyor bu olayı.

δεν μιλάει για σφραγισμένους γαιδάρους!

Τέλος,

- Ο [ΣΤ] αναφέρεται στη λέξη ντάμκα= τμήμα τσιφλικιού που καλλιεργείται κάθε χρόνο με το ίδιο είδος φυτών από όλους τους κληρούχους. Εννοια τη οποία δεν μπόρεσα να επαληθεύσω στα Τρκ. λεξικά
- Ο [FD] ορίζει το Οθωμανικό *dâmgâh*= *dâmgēh*= σημείο όπου στήθηκε παγίδα, ενέδρα, καρτέρι, παγανιά, κ.τ.λ.

Νταμπάκης
Νταμπακάκης

ΤΚΑ=2,4. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. *tabak* το οποίο για λόγους τους οποίους δεν κατανοώ (συγγραφική αβλεψία;) αποδίδει ως πιάτο/επαγγελματίας ενώ ο ίδιος ετυμολογεί το Ταμπάκης από το *tabak*=βυρσοδέψης. Η απόδοση επαγγελματίας δείχνει περιέργη, οι αποδόσεις πιάτο/βυρσοδέψης απόλυτα σωστές. Αλλά κατά τη γνώμη μου το *tabak* =πιάτο είναι άσχετο με την υπόθεση. Δές επίσης Ταμπάκης.

Νταμπουρατζής

Βλέπε Ταμπουράς

Νταμπώσης

;;;

Ντανάκας

;;;

Νταναβάρας	;;;
Νταναβασίλης	(ΤΚΑ=4, 2 στη Σαλαμίνα, Αλβ. ;;)
Ντανάμπασης [TN]	ΤΚΑ=1,10,1. Τρκ. danabaş=βλάκας, μπούφος. (dana= μοσχάρι, baş=κεφάλι) έκφραση που δεν χρησιμοποιείται πια.
Δανάμπασης	
Δανάβασης	
Ντανάς Ντάνος	Οι [MT, ΔΤ] ετυμολογούν το όνομα με τη μορφή Ντάνας (και οι δύο τονισμοί εμφανίζονται στο διαδίκτυο από το dana=(1) μοσχάρι που έπαψε να θηλάζει και (2) σοφός, διαβασμένος, παντογνώστης. Ο [MT] παρατηρεί ότι η θέση του τόνου είναι φυσιολογικά στη λήγουσα. Σημειώνουμε και το dana baş=βλάκας και τη λέξη ντάνα=στοίβα από όμοια αντικείμενα/εμπορεύματα (από το Ιταλικό) tana. Τέλος το Ντάνος δείχνει να εμφανίζεται και σαν παραλλαγή του Κωνσταντίνος (π.χ., στο όνομα Ντάνος (Κώστας) Λυγίζος – ηθοποιός) και στον [NT] διαβάζουμε ότι το Τάνος (Τάνος(Ντάνος) προέρχεται πρωτίστως από το Κωνσταντίνος χωρίς να αποκλείονται και άλλες ετυμολογίες (Σουλτάνα(Τάνα, Αναστασία(Τανή, Αθανάσιος(Τανάς (σε Τουρκόφωνο περιβάλλον –η Τουρκική δέν έχει τον ήχο θ-). ΤΚΑ=13. Το όνομα εμφανίζεται και ως Ντανασής. Στην ιστοσελίδα επώνυμα Αμοργού ετυμολογείται από το βενετικό Nasso(da Nasso, πιθανόν από Νάσος (Αθανάσιος), ή από τοπωνύμιο Nasso, πβ. στην Κρήτη τα Δανασής, Δανασάκης, παλαιότερα τα Ντενασής (1560), Ντανασής (1715). Σημειώνουμε ότι στον ΤΚΑ υπάρχουν 3 με το όνομα Δενάσης, πράγμα που ενισχύει την εξ Αμοργού ετυμολογία. Προσθέτουμε ότι Nasso είναι διαφορετική γραφή του Νάξος (νησί) ενώ από τα Βενετικά αρχεία μαθαίνουμε ότι Nasi, Naso, και Nasso ήταν Εβραϊκά ονόματα.
Ντανατζής	ΤΚΘ=1. Μάλλον επαγγελματικό από το dana=μοσχάρι.
Ντανοβασίλης	ΤΚΑ=3. Βλέπε ΔαναΒασίλης
Νταντάνης	ΤΚΑ=1. Βλέπε Ταντάνης
Νταντής	ΤΚΑ=21. Οι [ΑΚΛ,ΔΤ] το ετυμολογούν από το Τρκ. dadi, το οποίο ο πρώτος μεταφράζει παιδαγωγός και ο δεύτερος βρεφονοσοκόμος. Τα λεξικά μου στηρίζουν τη δεύτερη μετάφραση (=τροφός, νταντά, παραμάννα, βυζάχτρα). Επιπροσθέτως, στα Αλβ. dadë=dado= τροφός (θηλάζει παιδί άλλης γυναίκας η, για ζώα, άλλου ζώου), νταντά, ενώ το dadë έχει και την έννοια της γιαγιάς, της μάννας, της μεγάλης

αδερφής. Τέλος, το Νταντής, όπως και το Νταντός, είναι υποκοριστικό του Κωνσταντίνου. Π.χ., στη φόνισσα του Παπαδιαμάντη διαβάζουμε:

Ο θόρυβος των εργαλείων, τα οποία ο Νταντής, ..., έρριπτεν ανά εν μέσα στο ζεμπίλι ... εξύπνησε και την γυναίκα του.

--- Τ' είναι, μάννα;

--- Τί να είναι!...Ο Κωνσταντής ρίχνει τα σύνεργά του μες στο ζεμπίλι!...

Νταντός

[TKA=13,2, 6 αντίστοιχα]. Σύμφωνα με τον [ΧΣ] το Νταντός είναι

Ναντίνος

υποκοριστικό του Κωνσταντίνος.

Ναντινάκης

Νταούλας[TN]

TKA=18, εμφανίζεται και ως Ντάουλας). Ισως ελληνοποιημένη μορφή του Νταούλης/Νταουλιτζής. Στα Αλβ. όμως *dauille* σημαίνει και (1) τζάκι, καμινάδα (2) άδειο κεφάλι ενώ οι Ζερβατιανοί βεβαιώνουν ότι στο χωριό τους Νταούλας= ξεροκέφαλος [ΓΖ].

Νταούλης

TKA= 17, 8. Τρκ. *danul*=τύμπανο, ντα(β)ούλι
danulcu=τυμπανιστής οι

Νταουλιτζής

οποίες στα Αλβανικά είναι *dauille dauillehi/dauiltar*.

Νταούντ

TKA=1, 5, 2, 25 (οι Νταούντ είναι 6 αλλά ένας μόνον δείχνει να μην

Νταούδης

είναι προσφάτος μετανάστης). Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το Αραβικό

Νταούντης

Da(w)ud, παραλλαγή του Δαυΐδ (από την σημιτική ρίζα *dwd*=αγαπώ),

Νταουντάκης

που σημαίνει αγαπημένος αλλά και απο την ίδια οικογένεια/φυλή/έθνος). Ο [ΔΤ] ετυμολογεί αυτού του είδους τα ονόματα από το Τρκ. *danudî*=μπάσος. Στα Τρκ. ο Δαυΐδ λέγεται *Danud* (θρησκευτικά κείμενα) και *Danut* (κύριο όνομα). Η θέση του τόνου στο ου δεν είναι συμβατός με το *danudî* και σε γενικές γραμμές η ετυμολογία [ΑΚΛ] δείχνει πιο πιθανή. Πλ

Νταουσάνης

TKA=12,6,5. Δές Ταουσάνης.

Νταουσανάκης

Νταουσιάνης

Νταούτας

TKA=2, 27. Ισως παραλλαγή του Νταούντ, βλέπε

Νταούτης

επώνυμο, αλλά σημειώνουμε ότι πάλαι ποτέ υπήρχαν διάφορα χωριά με το όνομα

Ντάρας[ΤΝ]
Νταραγιάννης
Νταραδήμος

Νταούτι στην Ηλεία (σήμερα Παλαιοχώρα), στη Μεσσηνία (σήμερα Περιβολάκια), στην Τροιζηνία (σήμερα Τακτικούπολις, και στην Καρδίτσα (σήμερα Μέλισσα) ενώ στη Μαγνησία υπήρχε το χωριό Νταουτσιά (σήμερα Πέρδικα). Παράλληλα, κοντά στην Καβάλα έχουμε το Νταουτλού η Νταουτλού Μαχαλέ το οποίο ρμφανίζεται και με τη μορφή Daütli! Τα διάφορα Νταούτια ψιθυρίζουν Αλβανική προέλευση και πράγματι τα τελευταία χρόνια διάφοροι Νταούτι εμφανίζονται στα ψιλά των εφημερίδων (ποδοσφαιριστές, αθλητές, εγκληματίες, ηθοποιοί, σκηνοθέτες, ...). Παράλληλα, υπάρχουν διάφοροι Dauti στο διαδίκτυο, κατά κανόνα Αλβανοί η Κοσοβάροι, συμπεριλαμβανομένου του εκπροσώπου τύπου του Κοσόβου το 2005 Daut Dauti (=Νταούτ γιός του Νταούτ). Τέλος το Νταουτλού μάλλον είναι παραλλαγή του Davutlu [TKA=53,20,4] αντίστοιχα. Οι [ΑΚΛ, ΔΤ,ΜΤ] το ετυμολογούν απο το Τρκ. dara=απόβαρο. Δοθέντος όμως οτι η λέξη dara θεωρείται δανεισμός απο το Ελληνικό (ν)τάρα (απο το Ιταλικό tara, απο το Αραβικό tarh =αφαίρεση), κατά τη γνώμη μου το dara περισσεύει. Η λέξη τάρα χρησιμοποιείται σε πολλές γλώσσες και έχει προφανείς αρνητικούς συσχετισμούς. Π.χ.,

- Τρκ. darasi alimniş=άχρηστος daraya atmak=αγνώω, δεν λαμβάνω υπ' όψιν
- Γαλλ. tare= απόβαρο αλλά και ελάττωμα, κατά κανόνα σοβαρό και κληρονομικό, οπότε taré=αυτός που έχει τέτοιο ελάττωμα, που είναι απαράδεκτα ελαττωματικός (politicien taré)
- Τα Ισπ. tara/tarado αντιστοιχούν στα Γαλλ. tare/ taré.

Παρατηρούμε όμως οτι στα Αλβ. έχουμε τα nda=χωρίζω, μοιράζω, διανέμω κατανέμω (αλλά και χωρίζω με την έννοια του διαζυγίου, αποχωρίζομαι), ndaras= (ξε)χωριστά ndarë=(1) χωρισμένος, χωριστός (2) διαζευγμένος, ndarës=διαχωριστικός. Το Ντάρας=χωρισμένος, αποχωρισμένος απο φίλους, συγγενείς η συντοπίτες δείχνει ελαφρά προτιμώτερο από το ντάρας=απόβαρο. Σημειώνουμε ότι Δάρα ήταν το όνομα πόλης της Συρίας όπου ο Βελισσάριος νίκησε τους Πέρσες (530 μΧ) αλλά και χωριών στην Ελλάδα:

- Δύο χωριά Ντάρα/Δάρα στη Μεσσηνία
- Δάρα στη Τροιζηνία (σήμερα Τακτικούπολις)
- Δάρα και Νταραϊίκα στην Αρκαδία

- Ντάρα (σήμερα Ελαία) στο νομό Πρεβέζης
- Ντάρα στο νομό Αρτας.

Στην ιστοσελίδα του χωριού [Δάρα](#) διαβάζουμε:

Στο τέλος της Λαμπρής Βυζαντινής Αυτοκρατορίας , μια Αρβανίτικη οικογένεια εγκαταστάθηκε στον χώρο των Νασών με το επώνυμο Δάρας . αυτή η οικογένεια αφομείωσε τους άλλους κατοίκους και ο κάμπος ονομάστηκε κάμπος του Δάρα

Αν λοιπόν υποθέσουμε ότι οι Δαραίοι δεν διακατέχονται από άκρατο φιλαλβανισμό και αυτά που γράφουν αντιστοιχούν σε κάποια αλήθεια, τα δεδομένα δείχνουν προς τα Αλβ. παρά το γεγονός ότι στο διαδίκτυο βρίσκουμε τον Mehmet Daraoğlu, κάτοικο Τουρκίας, καταστηματάρχη και φαρμακοποιό (αλβανοί μετώκησαν στην Τρκ. κατά τη διάρκεια της Οθ. αυτοκρατορίας, ιδίως προς το τέλος της.)

TKA=0, TKΘ=2. Βλέπε επώνυμο Δαρατζής.

TKA=8. Ίσως παραλλαγή του Ντάρας, βλεπε επώνυμο.

TKA=3,2,5 με μία συνδρομήτρια με το επώνυμο «Νταρίου Δαρείου» Μάλλον από το Ιταλο-Ισπανικό Dario, από το Περσικό Δαρείος που στα Περσικά ήταν της μορφής darayanaus από το dar= κρατάω, κατέχω [ΙνδοΕυρωαϊκή ρίζα dher=κρατάω γερά, στηρίζω με παράγωγο το Λατινικό firmus (και απ' αυτό τα firm, firmament, affirm, confirm, infirm) και το Ελληνικό θρόνος] και vahu = καλός [Ινδ. ρίζα wesu=καλός, το καλό] οπότε Δαρείος= αυτός που σρτηρίζει το καλό.

Το Ιταλικό Dario είναι κατά βάση κύριο όνομα και ρίζα πατρωνυμικών όπως τα D'ADDARIO, DARIA, DARIELLA, and DARINO). Το Ισπανικό εμφανίζεται σαν επώνυμο, π.χ., ο ποιητής Ruben Dario, 1867-1916, από τη Νικαράγουα. Ας προσθέσουμε ότι όταν η Τήνος (Βενετσιάνικη από το 1204 έως το 1715) έγινε Τουρκική, οι Ορθόδοξοι πήραν τα πάνω τους και άρχισαν να παρατηρούνται αλλαγές δόγματος από το Καθολικό στο Ορθόδοξο. Μσε αποτέλεσμα να γραφή γράμμα/διαμαρτυρία στην Πύλη στο οποίο ανάμεσα σε άλλα διαβάζουμε

Εμείς αποφασισμένη τής Τίνου ντάριος ντέ λόγγις Επίσκοπος, πατέρας Μπέτης και ο Κανονικός Γγίσης ταπινότατη

Νταρατζίδης
Ντάρης
Ντάριος[TN]
Δάριος
Δαρείου

προσκινιτάδες παρακαλούν το ελεώ σας ότη διά ανάπαυση τών καθολικόν εκινού του Νισιού, και διά ξεφεβγίο τόσον αλαξιόν ενεργιμένον από τόν παρούσιον Επισκοπον τόν Ρομέων, και από τόν διδακτήν του να στερεωθή μέ τό μέσος τίς εξοχότισας μία φιλική και παντοτινή σίμβασις μέ τόν είδιον Επίσκοπον εκ μέσον τόν περιστάσεων οπού ακολουθούση.

// Dario De Longhis Vescovo affermo quanto di sopra.

// Pietro Betti della Compagnia di Gesu affermo come sopra.

// Antonio Gisi Canonico mi obbligo come sopra.

(Αποφασισμένη= αποφασισμένοι= (δι)ορισμένοι από τον καθολικό επίσκοπο.

Αλαξιόν= αλλαγών δόγματος (στη συγκεκριμένη περίπτωση, εις βάρος των καθολικών.)

Βλέπουμε λοιπόν ότι το Βενετικό Dario μεταγλωττίζεται σε Ντάριος.

Νταρόπουλος

TKA=2. Μάλλον από το Ντάρας (βλέπε επώνυμο) αλλά βλέπε και Δάρογλου.

Νταρούσης[TN]

TKA=1. ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Δαρόγλου, βλέπε επώνυμο. Στα Τρκ. όμως υπάρχουν δύο λέξεις dar εκ των οποίων η Αραβογενής σημαίνει (1) τόπος διαμονής, περιοχή, χώρα, κόσμος (2) σπίτι, αρχοντικό, έπαυλις κ.τ.τ. Αυτό το dar εμφανίζεται σαν πρώτο συνθετικό διαφόρων Οθ. λέξεων όπως darüssaade= Saâdet yeri= τόπος ευτυχίας=παλάτι, darüssair= τόπος της φωτιάς= κόλαση darüssaltana= Saltanat yeri= ο τόπος της ÷κυβέρνησης= η πρωτεύουσα, η Κωνσταντινούπολη darüsselam= Selâmet yeri= τόπος ειρήνης, ασφαλής= Παράδεισος, darüssifa =şifa yurdu = κτίριο υγείας= νοσοκομείο (τρελλάδικο). Νομίζω ότι το Darüs/Darüs(Νταρούσης είναι πιο πειστική ετυμολογία. Δεν αποκλείεται βέβαια το επώνυμο να είναι υποκοριστικό του Ντάρας με σχηματισμό του τύπου Γιάννης→Γιαννούσης.

Νταρούτσος [TN]

TKA=6. Μάλλον υποκοριστικό του Ντάρας με σχηματισμό παρόμοιο του Γιάννης→Γιαννούτσος.

Ντασακλής

TKA=3. Τρκ. taşak=αρχίδι και taşaklı=(1) αρχιδάτος (2) γενναίος, τολμηρός, ανδροπρεπής. Αντίστοιχο όνομα στους Τρκ. TK δεν βρήκα.

Ντάσκας

Ντάτσης[TN]

TKA=37, 5, 11. Ισως απο το Αλβ. dac= (1) γάτος (2) μπάσταρδο

<p>Ντάτσος Ντατσούλης</p>	<p>(3)γυμνός (χωρίς ρούχα, χωρίς έπιπλα). Χρησιμοποιείται και σαν πρώτο συνθετικό σε ονόματα ζώων με βούλες. Ο [ΓΖ] δίνει την ερμηνεία ντάτσος=με ξυρισμένο κεφάλι, κατά κάποιο τρόπο συμβατό με την έννοια της γύμνιας.</p>
<p>Ντάφης</p>	<p>TKA=16. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί, σωστά νομίζω, απο το Αραβογενές dafi=αποκρουστικός. Ας σημειώσουμε όμως ότι δεν μιλάμε για κάποιον άσφημο και ότι το dafi είχε τη γενική ιδέα του κρατάω μακρυνά/ προστατεύω από/αντί όπως αντιπυρετικός (dafi numma), αντισηπτικός(dafi taaffün) αντιαεροπορικό (dafi tayyare). Σήμαινε επίσης και Θεός (ο κατ εξοχήν προστάτης) και, ειρωνεία της τύχης, ο δασολόγος/καθηγητής Σπύρος Ντάφης έχει γίνει ο κατ εξοχήν προστάτης των δέντρων και δασών στην Ελλάδα.</p>
<p>Ντεβές Ντεβετζής Ντεβετζίδης</p>	<p>TKA=30,10,2. Τρκ deve=καμήλα, deveci= ιδιοκτήτης /οδηγός καμήλας, deveciler= όνομα των πέντε πρώτων ταγμάτων των Γιανιτσάρων.</p>
<p>Ντεγιριμετζόγλου Ντειριμετζιάν</p>	<p>TKA=2, 7. Τρκ değirmen=(1) μύλος, μύλος καφέ και παρόμοια, ρολόι τσέπης η τοίχου και değirmenci=μυλωνάς. Δές και Ντεριμετζής. Στον ΤΚΚΕ οι Değirmen είναι 31 και οι Değirmenci 200+ εκ των οποίων 23 λέγονται Mehmet</p>
<p>Ντέγκας[ΤΝ]</p>	<p>TKA=10. Ο [ΑΚΛ] προτείνει το όνομα Ντεγκάς με ρίζα το Τρκ denk=ισόβαρος. Στο διαδίκτυο βρήκα μόνο το όνομα Ντέγκας ενώ το Ντεγκάς είναι η Ελληνική γραφή του ζωγράφου Edgar Degas. Η λέξη denk έχει πολλαπλές έννοιες (π.χ., μικρό βάρος ζυγαριάς(ντέγγι [ΔΔ]), αντίβαρο (2) δεμάτι, το ένα μισό (δεξιό/αριστερό) του φορτίου υποζυγίου, μεγάλο δέμα (3) σε ισορροπία, ίσος, ισοβαρής, αντίστοιχος, κατάλληλος, ταίρι). Παράλληλα έχουμε και τις λέξεις dang= μικρό βάρος, αντίβαρο, deng ((1)=μικρό βάρος, αντίβαρο, (2) έκπληκτος, κατάπληκτος, μπερδεμένος, χαμένος, με το στόμα ανοιχτό, βλάκας, αμαθής, ανίδεος) denge (ισορροπία,ευστάθεια) dengeli (ισορροπημένος, νηφάλιος) dengesiz (ανισόρροπος, ασταθής). Στα αλβ. έχουμε τα deng=γεμάτο σακκούλι (2) μεγάλο πόσο (3) γεμάτο μέχρι την κορυφή (4) στο ίδιο επίπεδο, ίσος, degë= (1) κλαρί (2) υποκατάστημα (π.χ., τράπεζας) τομέας, τμήμα (3) παρακλάδι, διακλάδωση (π.χ., ποταμιού), degëz=κλωνάρι, και degas= με διακλαδώσεις (επίρρημα), djeg=(1) καίω (2) ζεματάω, έχω πυρετό, πεθαίνω της δίψας και djegës= (1) εμπρηστικός (π.χ., βόμβα), καυτερός (π.χ., ήλιος) (2) καύσιμος (π.χ., πετρέλαιο, καρβουνα), (3) καυτερός (π.χ., πιπεριά). Απο όλα</p>

Ντελάλης

αυτά προτιμώ το Ντέγκας απο τα Αλβανικά με έννοια παρόμοια του Κλάρας (π.χ., Αθανάσιος) αλλά ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξει.

TKA=9. Τρκ tellâl= (1) τελάλης, δημόσιος κήρυκας, διαλαλητής, κράχτης, (2) μεσίτης (3) μεσάζων, μαστροπός, διευθύντρια γυναικείου προσωπικού, τσατσά μπουρδέλου και το Αραβογενές γραμματιζούμενο dellâl=tellâl και dellâle=ματρόνα, μαντάμ, διευθύντρια προσωπικού μπουρδέλου, τσατσά. Στα Ελληνικά τελάλης= δημόσιος κήρυκας, διαλαλητής

Ντελέζος

Ντελής

TKA=100+. Τρκ. deli= (1)τρελλός, φρενοβλαβής (2) υπερβολικός (π.χ., τρελλός για τα παιδιά του, τρελλά ερωτευμένος, κ.τ.τ.) (3) εκκεντρικός (4) βλάκας, απερίσκεπτος, γενναίος μέχρι παραφροσύνης (5) γενναίος, ηρωικός αλλά και deli= εφιππος ανιχνευτής του Τρκ. στρατού. Το Ντελή, συνήθως εξελληνισμένο σε Δελή, χρησιμοποιείται σαν πρώτο συνθετικό επωνύμων όπως, π.χ., τα Δελήμπασης, Δεληγιάννης, Δεληπέτρος, και Δεληολάνης.

Ντέλκος

Βλέπε επώνυμο Δέλκος.

Ντέλλας

Βλέπε επώνυμο Δέλλας.

Ντεμίο

[Ντ/Δ]εμίρης

[Ντ/Δ]εμιρτζής

[Ντ/Δ]εμιρ-

τζόγλου

TKA=7,62/95+,6/22,4/28. Τρκ. demir= σίδηρο, σιδερένιος, άγκυρα, και παρόμοια, demirci=σιδηρουργός, demirî=σιδηρόχρους (μουντό γκρίζο)

Ντεμπέλης

TKA=4. Δές Τεμπέλης

Ντενεκετζής

TKA=1. Δές Τενεκετζής.

Ντενίση

TKA=5.Τρκ. deniz=θάλασσα, πέλαγος, ωκεανός (δές και Karadeniz= Μαύρη θάλασσα και Akdeniz =(κυριολεκτικά) Ασπρη θάλασσα =Μεσόγειος). Τρκ. επίθετο Karadenizli με αντίστοιχο Ελληνικό Μαυροθαλασσίτης (TKA=35). Οι Τούρκοι απο τη Μαύρη θάλασσα (karadenizli), όπως και οι δικοί μας Πόντιοι, είναι «πρωταγωνιστές» αστείων.

Ντέντες

Ντεντέμης

Ντεντεμάδης

[TN]

TKA=64,6,1 αντίστοιχα. Το Ντέντες είναι η αρχική μορφή του Δέδες (βλέπε επώνυμο), το Ντεντέμης είναι μάλλον παράγωγο του dedem. Στα Τρκ. dede=παππούς και με το κτητικό m προκύπτει το dedem= παππούλης(ς) μου. Το ***μάδης πάντως παραπέμπει στα Αλβανικά όπου dede=αφελής, αδύνατος χαρακτήρας, ανόητος. Πλην όμως οι ΒορειοΗπειρώτες του Ζερβατιού [ΓΖ] γράφουν ότι στο χωριό τους) ντεντές=τεμπέλης

	και η [ΜΜΔ], οτι οι Αρβανίτες χρησιμοποιούν το Dede σαν υποκοριστικό του Θεοδόσης. Δοθέντος οτι madh= μέγανος και συγγενείς έννοιες το Ντεντεμάδης ίσως σημαίνει (1) πολύ ανόητος, κοθώνι, (2) αρχιτεμπέλαρος, η (3) Ο μέγανος/ψηλός/εύσωμος Θεοδόσης.
Ντέρας	**
Ντεοβένης	TKA=0, αλλά υπάρχει ένας Π. Ντεοβένης στο διαδίκτυο. Δές Δεοβένης
Ντεοβίντογλου (TN)	TKA=2. Μάλλον απο το devrent=dervent=dervend=derbend το οποίο σήμαινε (1) μάνταλο πόρτας (2) αλυσοδεμένος (3) derbent, όπου derbent=στενή ορεινή διάβαση, στενωπός, δεοβένι (δες και Δεοβενάκια) αλλά και οχυρό που ελέγχει τέτοια διάβαση. Δές και Δεοβένης.
Ντεοβίσης	TKA=9 απο τους οποίους 2 δείχνουν Ελληνες και 7 Αλβανοί. Δές Δεοβίσης
Ντεορέκης Ντεορέκας	TKA=7,6. Τρκ. direk= κολώνα, κατάρτι, στύλος, στυλοβάτης. Και απο το direk η λέξη ντεορέκι=άντρας ψηλός, κυπαρισσένιος. Στον TKKE οι Direk είναι 74.
Ντεορές Ντεορέτζογλου Δεορές Δεορέζογλου	TKA=1,3,4,3. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ντεορές απο το Τρκ. dere= (1) κοιλάδα/ρέμα. Συμπληρώνουμε: dere=(2) ρυάκι, ποταμάκι (3) (σε αρχαϊζοντα Τρκ) σημεία σκεπής (ακμές) όπου συναντιούνται δύο κατερχόμενα επίπεδα (δηλαδή εκεί που όταν βρέχει σχηματίζεται ρεύμα νερού) dereden-terpeden=περί ανέμων και υδάτων, derebey(i)= (1) άρχοντας, φεουδάρχης, τσιφλικάς, γαιοκτήμονας (2) σατράπης, τραμπούκος, νταής, ψευτονταής. Σημειώνουμε και το Αλβ. derebe= Οθωμανός αξιωματούχος υπεύθυνος για την ασφάλεια ορεινών δρόμων.
Ντεορής Δεορής Δεοριτζής	TKA=14, 3, 2. Τρκ. deri=δέρμα, derici=βυρσοδέψης.
Ντεορμάνης	Δές Δεορμάνης
Ντεορμετζής Δεορμεντζής Δεορμενζόγλου Δεορμεντζόπουλος	TKA=4, 16,37,8. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. derme το οποίο αποδίδει ως συνάθροιση αλλά μάλλον σημαίνει συλλογή. Ο [ΒΒ] ετυμολογεί το Δεορμενζόγλου απο το değirmenci= μυλωνάς, (δες και Ντεογιορμετζόγλου/Ντεοιορμετζιάν).
Ντεορμπεντέρης Ντεορμπεντέρης	TKA=12,5. Περσογενές Τρκ. derbeder=(1)αλήτης, περιπλανώμενος (χωρίς μόνιμη κατοικία η εργασία) (2) κακοντυμένος, ατημέλητος, απεριποίητος, τσαπατσούλης, ανοργάνωτος. Στα Ελληνικά το ντεορμπεντέρης έχει αποκτήσει

	μια πιά θετική έννοια: ανοιχτόκαρδος, λεβέντης, αμέριμος, όσα πάνε κί όσα έρθουν..
Ντερτζής(TN)	TKA=2. Μάλλον απο το derici=βυρσοδέψης, όπως και το Ντερής/Δεριτζής. Υπάρχει πάντως και το Αραβογενές terci= ανανέωση, επανάληψη με έμφαση σε θρησκευτικές τελετές, προσευχές, κ.τ.λ.
Ντερτιλής	[TKA=9]. Τρκ dert= (1) πόνος, βάσανο, αρρώστια (2) στενοχώρια, καϋμός, μπελάς, σκοτούρα, ανησυχία, παράπονο (3) όγκος, καλόγερος (σπυρί), φλεγμονώδες εξάνθημα και dertli= (1) υποφέρων, στενοχωρημένος, πονεμένος (2) άρρωστος (3) πικραμένος, παραπονεμένος, παραπονούμενος. Οι Dertli του TKKE είναι 44.
Ντερτιμάνης	TKA=2 **
Ντερτιμάς	TKA=2, κατά τα φαινόμενα πατέρας και γιός. **
Ντερτίνης	TKA=5 **
Ντέρτσος	TKA=2 **
Ντέτσικας	TKA=53. Στα Σερβικά dečko= dječko= (1) αγόρι, έφηβος (2) το «αγόρι», ο φίλος νεαρής γυναίκας.
Ντζελέπης	TKA=12. Βλέπε Τζελέπης
Ντζερεμές	TKA=12. Βλεπε Τζερεμές
Ντιβανές	TKA=1. Περσογενές Τρκ. divane=βλάκας, τρελλός, θεότρελλος, άμυαλος. Divane επώνυμο στον TKEE δεν υπάρχει.
Ντιβάνης(TN)	TKA=1,4 αλλά και ένας Ντιβάνης στο διαδίκτυο (Βασίλης, παίζει τον ταμπουρά) αλλά και αναφορές στην οικογένεια Ντιβάνη στο αρχείο του συμβολαιογράφου Βεργόπουλου, Μεσσηνία, 1835. Περσογενές divan= (1) φαρδύ κάθισμα χωρίς ακουμπιστήρι (2) Το Οθωμανικό συμβούλιο του κράτους, η Οθωμανική κυβέρνηση (3) συλλογή ποιημάτων.
Ντιβανίδης	Προσθέτοθυμε και το divanî= (1) ο σχετικός με την Οθωμανική κυβέρνηση (2) τρόπος γραφής/καλλιγραφίας που χρησιμοποιούσε η κυβέρνηση. Οχτώ Divan και 0 Divanî στον TKKE
Ντίκος	TKA=44,26, 6. Σημειώνουμε και τα Δίκος, Δίκας, Δίκης,
Ντίκας	Δίκογλου (TKA=12,7,6,7). Τρκ. dik το οποίο ο [MT] αποδίδει ως απότομος, απόκρημνος, τραχύς πεισματάρης, ο [ΔΤ]
Ντίκ	κατακόρυφος απότομος, και ο [ΑΚΛ] απότομος, τραχύς. Συμπληρώνουμε απο τον [RT] κάθετος, ισιος, στητός, επίμονος/διαπεραστικός (βλέμμα) , αντίθετος, ανάποδος. Νομίζω ότι το πεισματάρης του [MT] και τα συναφή (ανάποδος, επίμονος, μη συμβιβάσιμος, ξεροκέφαλος) είναι η πιθανότερη

	εκδοχή. Υπήρχε και ένα Αραβογενές dik αλλά δείχννει άσχετο με αυτά τα ονόματα.
Ντιλμπέρης Διλμπέρης Διλμπεράκης Ντινάκης[TN]	TKA=0,4,5. Περσογενές Τρκ. dilber=όμορφος, αξιαγάπητος, γοητευτικός.
Ντίνης[TN]	TKA=9. Μορφολογικά δείχνει υποκοριστικό (ίσως του Ντίνος (Κωνσταντίνος) η του Ντίνης). Εχουμε όμως και το Αλβανικό dinak=πονηρός, πανούργος, δόλιος, ύπουλος.
	TKA=54. Ο [ΔΤ] γράφει Ντινής και το ετυμολογεί απο το Τρκ. dîñî=φιλόθρησκος, τα δικά μου λεξικά αναφέρονται στο dîñî=θρήσκος, θρησκευτικός. Μικρή η διαφορά. Πλήν όμως στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε το όνομα Dinî ούτε το όνομα Diniş (diniş= παύση γαλήνευση). Το διαδίκτυο δεν έχει ούτε ένα Ντινή αλλά διαφορους με το όνομα Ντίνης και μία αναφορα (Ιστορία των Φιλιατρών) στην εκκλησία Αϊ Ντίνης (SAINT DENIS), Άγιος Διονύσιος, στην Μώραινα. Το Ντίνη εμφανίζεται σαν υποκοριστικό του Κώστας (π.χ., οι Ζερβατιανοί, ονόματα στο Ζερβάτι , γράφουν ΚωνσταντίνοςΝτίνης – Ντίνος. Το πιθανότερο λοιπόν είναι το Ντίνης να προέρχεται από το Κωνσταντίνος.
Ντίντς Ντιντσιάν	TKA=1,1. Βλέπε επώνυμο Δίντσης.
Ντισλής Ντισλιάνης	TKA=0, 2 και ΤΚΘ=31, 1. Στα Τρκ. diş= δόντι και dişli= ο έχων δόντια, οδοντωτός, πριονωτός (2) ο έχων δόντια κοφτερά, ικανός να βλάβη (3) αυτός που έχει δόντι, δύναμη, επιρροή, τα μέσα. Ο [ΑΚΛ] προτιμάει το dişli=οδοντωτός, εγώ προτιμώ το dişli= αυτός που έχει τα μέσα. Οι Dişli του ΤΚΚΕ είναι 42.
Ντόβας[TN]	TKA=100+ (11/09). Μετά φόβου Θεού θα προτείνω ότι ίσως σχετίζεται με τη Σλαβική μορφή λέξης που σημαίνει χήρος/χήρα. Στα Ρωσ. вдовец/ вдова, στα Βλγ. Вдовец/вдовица, και στα Σερβ. udovac η udončec /udona η udonica σημαίνουν χήρος/χήρα. Ανάλογες λέξεις βρίσκουμε και στις Λατινογενείς γλώσσες. Π.χ. στα Ιτ. vedono/vedona= χήρος/χήρα, donario= προίκα, δώρο, χάρισμα αλλά και donario=doario= σύνταξη/εισόδημα χήρας.
Ντοβλέτης[TN] Ντοβλετάκης Νοβλετιάν Ντολβέτογλου	TKA=4,1,1,1. Στα Ελληνικά ντοβλέτι σήμαινε κράτος, κυβέρνηση,δημόσιο και κατά κανόνα το Οθωμανικό κράτος. Η Τρκ. ρίζα είναι devlet και ο [ΔΤ] ετυπολογεί το επώνυμο, σωστά, απο το devlet το οποίο αποδίδει ως κράτος, κυβέρνηση. Πλην όμως, το devlet έχι και μια δεύτερη έννοια: ευημερία, προκοπή,

Ντογάνος

καλή τύχη, επιτυχία, μεγάλη θέση. Η πλειοψηφία των παραγομένων λέξεων (delvetli, delvetsiz, devlethane κ.τ.λ.) αντικατοπτρίζουν τη δεύτερη έννοια όπως και η έκφραση delvetle=(να πάς) με το καλό και όχι με το κράτος. Πιστεύω ότι το όνομα μάλλον είναι παράγωγο της δεύτερης έννοιας.

TKA=4. Τρκ. doğan= γεράκι αλλά και doğan μετοχή του doğmak=(1) γεννιέμαι (2) ανατέλλω (3) συμβαίνω. Το διαδίκτυο έχει 13200 αναφορές στο όνομα Doğanoğlu και 15000+ στο όνομα Doğanı. Ας παρατηρήσουμε όμως και την Ιταλική/Γαλλική/Ισπ. λέξη dogana/douane/aduana = τελωνείο. Δές και Δογάνης.

Ντόγκας[TN]

TKA=69. Ισως από το Σερβικό doga= μολοσσός, σκύλος γιγαντιαίων διαστάσεων. Ντόγκας είναι το όνομα Κροάτη πολίστα.

Ντογραματζής Ντογραμματζής [TN]

TKA=9, 2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. doğramacı το οποίο μεταφράζει σε λιανιστής. Η ερμηνεία είναι συμβατή με το ρήμα doğramak αλλά doğrama=ξυλουργία, doğramacı= ξυλουργός. Το όνομα εμφανίζεται και ως Δογραμα(ν)τζής και παρόμοια.

Ντόκας Ντοκάκης

TKA=88+,6. Ισως από τυπογραφικό λάθος, ο [ΑΚΛ] έχει δύο φορές το όνομα Ντόκας το οποίο ετυμολογεί από το Τρκ. doka= πόρπη και dok=χορτάτος. Εδώ σίγουρα υπάρχει ορθογραφικό λάθος, οι λέξεις είναι toka και tok (δες και Ντόκος). Το toka δεν σημαίνει μόνο (1)αγκράφα, πόρπη αλλά και (2) τσούγκρισμα ποτηριών (3) χειραψία ακριβώς όπως και η λέξη τόκα στα Ελληνικά η οποία χρησιμοποιείται σαν παρόρμηση όταν οι διαπραγματευόμενοι τα έχουν βρή και είναι έτοιμοι να συμφωνήσουν. Τα πράγματα όμως δεν είναι τόσο απλά διότι έχουμε και τα

- Τρκ. doka=duka= (1) Δούκας (2) δουκάτο (νόμισμα).
- Αλβ. tok= κόβω κρέας κιμά (2) κρούω τη θύρα (3) τσουγκρίζω ποτήρια, σφίγγω το χέρι
- toka= τόκα! (Ας) δόσουμε τα χέρια/τσουγκρίσουμε τα ποτήρια
- toka =toköz= πόρπη, αγκράφα
- tokë= σήμαντρο
- tokë= έδαφος, γή, ξηρά
- tokës=φίδι

- dok= χοντροφκιαγμένο μπαμπακερό ύφασμα (δες και tok στο όνομα Ντόκος). Επίσης, dok στα Βουλγαρικά (ίδια έννοια).

Πολλά όμως γράψαμε (και αφήσαμε και μερικά έξω) και ο αναγνώστης μπορεί να διαλέξει!

Ντοκμεντζόγλου

TKA=6. Όπως εξηγεί και ο [ΔΤ] (με μιά μικρή ορθογραφική αβλεψία) από το Τρκ dokmeçi= χύτης (εργάτης μετάλλου)

Ντόκος

TKA=100+,6. Οι [ΜΤ,ΔΤ] το ετυμολογούν απο το Τρκ tok=(1) κορεσμένος, χορτάτος (2) βαθειά (φωνή) (3) ύφασμα με πυκνή ύφανση. Υπάρχει και το «Ελληνικό» ντόκος= είδος λευκού υφάσματος [ΔΔ].

Ντοκουμές

TKA=1 και στο διαδίκτυο βρίσκουμε οτι Ντοκουμές λέγεται ο λιμενάρχης στην Κεφαλονιά και αθλητής καλαθοσφαίρισης (Ιωνικός). Κατά τον [ΜΤ] από το Τρκ. dokme=χυτό σίδηρο, αλλά και γερούνδιο του dokmek η το dokuma=υφαντό, αλλά και γερούνδιο του dokumak=υφαίνω. Το dokmek έχει τη βασική έννοια του χύνω (υγρο, λυωμένο μέταλλο, στρατιώτες στη μάχη) αλλά επίσης σημαίνει πετάω/αποβάλλω (το δέντρο τα φύλλα του, ο έχων παράσιτα τα σκουλήκια, ο σπάταλος τα λεφτά, ο καθηγητής τους μαθητές που δεν γράφουν καλά στο διαγωνισμό), αλλάζω/μεταβάλλω (δύσκολη κατάσταση σε αστείο, προφορική δήλωση σε γραπτή). Το dokme επίσης σημαίνει χύμα, σε μεγάλη ποσότητα (π.χ., dokme benzin). Υπάρχει βεβαια και το doküm με πολλαπλές έννοιες μερικές ισοδύμαμες του dokme (π.χ., το χύσιμο υγρού, μετάλλου, κ.τ.λ.) όπως και άλλες όπως (1) λεπτομερής λογαριασμός, λίστα εμπορευμάτων (2) κουρέλια, (3) είσοδος, πύλη (π.χ., doküm yolu) αλλά ήδη πολλά γράψαμε. Ο αναγνώστης διαλέγει!

Ντολαπτσής[ΤΝ]

Ντολαπτσίογλου

TKA=6,1. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το dolar/dolarçi=

ντουλάπι/πωλητής ντουλαπιών αν και το δεύτερο συστατικό κολλάει μάλλον καλύτερα με το κατασκευαστής ντουλαπιών. Σημειώνουμε ότι το dolar έχει και την έννοια τέχνασμα, απάτη, συνωμοσία, μηχανορραφία, ίντριγκα και ότι η βασική έννοια του dolarçi είναι απατεώνας, δολοπλόκος, μηχανορράφος, και παρόμοια. Είκοσι Dolarçi στον ΤΚΚΕ.

Ντολαψής

Ντόλας

Ντόλος

TKA=5. Παραλλαγή του Ντολαπτσής

TKA=29,26 αντίστοιχα. Ο [ΜΤ] ετυμολογεί το Ντόλος απο το Βουλγαρικό dol και γράφει «dol χαράδρα (και χωριό της Δ. Μακεδονίας» ενώ ο [ΑΚΛ] ετυμολογεί με τό ίδιο τρόπο το Ντόλας.

Το χωριό Ντόλος δεν υπάρχει πιά σαν όνομα, απο Ντόλος Ανασελίτσης έγινε Βυθός Βοΐου. Υπάρχει πάντως το χωριό Umin dol στην ΠΓΔΜ, πεδίο προσφάτων συγκρούσεων Σλάβων και Αλβανών εθνικιστών. Οι Σλαβόφωνοι γνωστοί μου ισχυρίζονται ότι εν προκειμένω dol=κοιλάδα. Ο [RR] δέν έχει τη λέξη dol (διόλου ανησυχητικό, το λεξικό είναι υποτυπώδες) αλλά το dol εμφανίζεται σε διάφορες λέξεις με την έννοια, χαμηλά, απο κάτω, παρακάτω, εσώρουχο, κατώτερος). Ξεχωρίζουμε τις долиνα= κοιλάδα και долчинка= στενή κοιλάδα ανάμεσα σε δύο βουνά. Παράλληλα έχουμε και το Σερβικό dolina=κοιλάδα, στενή κοιλάδα ανάμεσα σε δύο βουνά. Τέλος, παρατηρούμε ότι στον ΤΚΑ υπάρχει κάποιος Ντολογλου (μόνο ένας). Ψάχνοντας τις Τουρκικές ιστοσελίδες και λεξικά διπιστώνουμε τα εξής:

- Dolaş (τόνος στο a) είναι όνομα εν χρήσει στην Τουρκία (π.χ., Kadir Dolaş, γνωστός αθλητής ταε-κουάν-ντο).
- dolaş σήμαινε στα παλιά Τουρκικά (1)εμπόδιο, μπέρδεμα και (2) μπλεγμένος, περιπλεγμένος, αναμειγμένος (π.χ. sarmaş dolaş= σφιχταγκαλιασμέν[ος|οι])
- Λέξεις απο τη ρίζα dol όπως
dolmak=γεμίζω/συμπληρώνομαι (εξ ου ντολμάς)
dolu=γεμάτος, πλήρης, πολυάσχολος, άφθονος, χαλάζι,
doluş=γέμισμα κ.ο.κ.

Σε γενικές γραμμές, νομίζω οτι η ετυμολογία του [MT] δέν είναι απόλυτα πειστική (και αν τη δεχτούμε το dol=χαράδρα ίσως χρειάζεται μια μικρο-διόρθωση παρα το γεγονός οτι το χωριό είναι χτισμένο πάνω σε δυό πλαγιές που η μιá ατενίζει την άλλη και κοιλάδα αναμεταξύ τους στη φωτογραφία δεν είδα) αλλά καλύτερη δεν γνωρίζω.

Ντολματζής[TN] ΤΚΑ=2. Ο [ΔΤ] το ετυμολογει από το Τρκ. dolma=ντολμάς. Για το dolma δεν υπάρχει αμφιβολία αλλά σημειώνουμε οτι το dolma είχε και μια δεύτερη έννοια: ψέμα, παραμύθι, ιστορία με φανταστικές λεπτομέρειες, παραγεμίσματα και επινοήσεις του λέγοντος. Οπότε δεν είναι βέβαιο τι είδους ντολμάδες φκιάχνει/σερβίρει ο Ντολματζής.

Δές και Δολματζής.

Ντομούζης ΤΚΑ=2. Δές Δομούζης

Ντομπίτσας[TN] ΤΚΑ=1. Αλβ. dobiç=(1) μπάσταρδος (2) έξυπνος και δραστήριος

Ντόμπρος	TKA=1 (03/10). Στις Σλαβικές γλώσσες η ρίζα dobr έχει την έννοια του καλός. Η αντίστοιχη λέξη θιοθετήθηκε στα Ελληνικά με τη μορφή ντόμπρος= ειλικρινής, ευθύς. Σαν οικογενειακό επίθετο νομίζω ότι εξελληνίστηκε σε Τόμπρος και Δόμπρος (βλέπε επώνυμα).
Ντόρτος <i>Ντόρτας</i>	TKA=5, 4. Ο [ΑΚΛ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. dört=τέσσερα (δες και ντόρτια). Επιφανειακά η ετυμολογία δείχνει λίγο τραβηγμένη. Υπάρχουν πάντως 21 εγγραφές του ονόματος Τέσσερης στον ΤΚΑ και στα ψιλά των εφημερίδων το 2003 διαβάζουμε το όνομα του Αλβανού μετανάστη Λέοναρντ Ντόρτι. Τέλος σημειώνουμε οτι στο Καρπενήσι υπήρχε ηγειτονιά των Ντόρτηδων (γνωστοί και ως γύφτοι η Μουσμπέτηδες) πού μιλούσανε τα Ντόρτικα, ένα κράμα Ελληνικής και γύφτικου λεξιλογίου (δες τη σχετική μελέτη του Μ. Τριανταφυλλίδη στα Ντόρτικα).
Ντόσης Ντόσκας	Βλέπε επώνυμο Δόσης. TKA=33. Αν κατάλαβα καλά το κατά τα φαινόμενα τυπογραφικό λάθος κειμένου (Αλβ. λέξη toasca;;; ο [ΑΚΛ] το θεωρεί παραλλαγή του του Τόσκας (TKA=64). Σημειώνουμε πάντως οτι (ειρωνεία της τύχης) τα Τόσκικα χρησιμοποιούν τη λέξη doskë=dosëz= (έντομο) γρύλλος, τριζόνι, κολοκυθοκόφτης
Ντόστας <i>Ντόστης</i> <i>Ντόστογλου</i>	TKA=5, 19, 1. Περσογενές Τρκ. dost= (1) φίλος, φιλικός (2) αγαπητικός/αγαπητικά (3) Θεός και dostî=φιλία. Επειδή όμως σήμερα στην Αθήνα υπάρχουν διάφοροι Dosti κατά τα φαινόμενα Αλβανοί, μερικοί (αν όχι όλοι) οι Ντόστηδες να έχουν επώνυμο Αλβανικής προελεύσεως. Αλβανική πάντως ρίζα για το Ντόστης δεν γνωρίζω.
Ντουβαρτζής	TKA=3,0 TKΘ=9,1. Τρκ. duvar=τοίχος, duvarci= (1) χτίστης (που χτίζει με τούβλα η πέτρες) (2) επεξεργαστής της πέτρας για χτίσιμο, λιθοξόος (3) (αργκό) διαρρήκτης (αυτός που πηδάει μάντρες για να κλέψη)
Ντούβας	TKA=22 (11/09). Μάλλον Ελληνοποίηση του Ντούμπας, βλέπε επώνυμο.
Ντούβαλης	TKA=12 (11/09). *****
Ντουβής	TKA=3 (11/09). Βλέπε επώνυμο Δουβής
Ντουγανιώτης [TN]	TKA=5. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί όπως και το Ντογάνος. Εχω μερικές αμφιβολίες διότι: <ul style="list-style-type: none"> • ντούγα=ντόγα=δούγα=δόγα=βαρελοσάνιδο [ΣΤ] • ντουγάνι=άνθρωπος που δεν καταλαβαίνει, ξεροκέφαλος η αμαθής (που ίσως σχετίζεται με το Τρκ. doğan) [ΙΜΦ].

- Ντουγάνι είναι τοπωνύμιο στις Αμυγδαλιές Γρεβενών, Δογάνι τοπωνύμιο στην Αττική (**ΠΑΠΑΔΕΑΣ ,ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΓΕΩΛΟΓΙΚΟΥ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ)**

- Η κατάληξη ******(ι)ώτης συνήθως σημαίνει καταγωγή.

Ντούζγος
Ντουζέπης
Ντουζίνας

TKA=11

TKA=12

TKA=2. Πιθανώτατα απον το ντουζίνας=δωδεκάδα.

Παρατηρούμε οτι ο TKA έχει 7 συνδρομητές με το όνομα Δωδέκατος.

Ντούζλας
Ντούλας[TN]
Ντούλης
Ντούλιας
Ντούλος
Ντούλογλου

TKA=2. Μάλλον παραλλαγή του Τούζλας, βλέπε επώνυμο.

TKA=62, 23, 46, 18, 0 (03/10). Κατ' αρχήν σημειώνουμε τον

διαδικυακό και Κωνσταντινουπολίτη Ντούλογλου. Επώνυμο

που ενισχύει την ετυμολογία του [MT] από το Τρκ dul

=χήρος/χήρα. Σημειώνουμε πάντως και τα Αλβ. dullë= άξεστος,

πανάσχετος, μαλακισμένος, συκιά (ομοφυλόφιλος) και dyllë= κερι, βουλοκερι, παρκετινη, όπως και το Ντούλες, όνομα βουνού στο Κόσοβο. Το Ντούλες είναι επώνυμο Ηπειρωτών και

ΒιρειοΗπειρωτών και το Ντούλας εμφανίζεται ως κύριο όνομα και υποκοριστικό του Κωνσταντής (π.χ., βλέπε [εδώ](#) και [εδώ](#)).

Στο διαδίκτυο βρίσκουμε τα επώνυμα Dul (σπάνιο) και Duloğlu αλλά στον ΤΚΚΕ τέτοια επώνυμα δεν βρήκα. Σε γενικές γραμμές δν νομίσω ότι η ετυμολογία [MT] καλύπτει όλα τα επώνυμα

Ντουλαβέρης
Δουλαβέρης[TN]

TKA=13, 31. Οπως δείχνει η σημείωση [ΤΣ10] καί το διαδίκτυο υπάρχει Αλβανικό κύριο όνομα Dylaver (π.χ., στις εκλογές του 2001, Αλβανία, υποψήφιος ήτανε και ο Dylaver Qesja). Βλέπε πάντως και Δηλαβέρης.

Ντούμας
Ντουμάνης[TN]
Ντουμάνας
Ντουμάνογλου
Ντουμανλής

TKA=95+. ;;;;

TKA=53, 6, 2, , 2. Οι [ΑΚΛ, ΔΤ] επικαλούνται το Τρκ. duman=

καπνός. Προσθέτουμε duman= (2) καταχνιά (3) (για συνθήκη η

κατάσταση)κακή, χωρίς ελπίδα (3) χασίσι και μερικές ακόμα

αλλά λίγο εξεζητημένες. Αλλά το duman εμφανίζεται και στην

Τρκ αργκό με τις έννοιες (1) άσκοπος, μάταιος, φρούδος (2)

κακής ποιότητας, ευτελής, παρακατιανός (3) φοβιτσιάρης,

δειλός, κιοτής (4) αγαθιάρης, μωρόπιστος, μυγοχάφτης [FD2].

Κατά τη γνώμη μου τα περί καπνού απλως συγχεουν το τοπίο

και η πιθανώτερη έννοια του επιθέτου πρέπει να αναζητηθή

στην αργκό. Οσο για το dumanlı=(1) γεμάτος καπνό,

αναθυμιάσεις, ομιχλώδης, δυσδιάκριτος (2) ελαφρά

μεθυσμένος, προτιμώ το (2).

Ντούμπας[TN] ΤΚΑ=7(11/09). Στις Σλαβικές γλώσσες Δυδ και παρόμοια σημαίνουν δρύς (λεπτομέρειες στο επώνυμο Δουβής). Παράλληλα υπάρχει και το Τρκ. **duba**= πλωτό για χρήση σε αβαθή νερά (βάρκα, μαούνα, πλέον στήριγμα γέφυρας) και ως εκ τούτου με επίπεδο πάτο. Μεταφορικά, π.χ. στην έκφραση **duba gibi**, σημαίνει πολύ παχύς. Ένας και μόνο **Duba** κοσμεί τον ΤΚΚΕ. Το αν το επώνυμο σημαίνει Δρύς η χοντρέλας το αφήνω στην κρίση των ενδιαφερομένων αλλά η θέση του τόνου δείχνει Δρύς.

Ντουμπαράς
Ντουμπαράτζης ΤΚΑ=7,1. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το πρώτο απο το **dubara**=διπλός. Τα δικά μου λεξικά λένε **dubara**=(1) δυάρι (ζάρι) η άσσοι (ζάρια) (2) τέχνασμα, κόλπο, απάτη, μηχανορραφία, ίντριγκα και **dubaraci**=ψεύτης απατεώνας. Νομίζω ότι το **dubara** είναι σωστό αλλά μάλλον με την έννοια της απάτης.

Ντουμπής[TN] ΤΚΑ=0 (11/09) αλλά το όνομα εμφανίζεται στο διαδίκτυο). Βλέπε επώνυμο Δουβής και Ντούμπας.

Ντούνης[TN] ΤΚΑ=100+ με την πεντηκοστή εγγραφή του ονόματος Ντούνη να λέγεται Ζωγραφιά και του Ντούνης να Γεώργιος! Ο [ΜΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. **dun**=ασήμαντος, κατώτερος (συμπληρώνω: ελεινός, άθλιος). Το ίδιο και ο [ΔΤ] ο οποίος το αποδίδει χαμερπής και ο [ΑΚΛ] ο οποίος προσθέτει και το **dunga**=κόσμος (μαλλον τυπογραφικό σφάλμα, η λέξη είναι **dünya** στα Τρκ. **dynje** στα Αλβανικά). Η χρήση του ονόματος στην Αλβανία, η έντονη παρουσία του στα Μεσόγεια Αττικής και η απουσία από τον ΤΚΑ του ονόματος Ντούνογλου (δες και Τούνης) γεννούν την υποψία οτι η ετυμολογία ίσως είναι Αλβανική. Υπάρχει πάντως το Αλβανικό **ndy**= βρωμίζω, λερώνω, κηλιδώνω, αηδιάζω και κατ' ευφημισμὸν χέζω/χέζομαι (δες π.χ., το μωρό λερώθηκε) με δεύτερο/τρίτο ενικό προσωπο **ndyn** και δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο **ndyni**. Ηχητικά συγγενές είναι και το **do**= θέλω, χρειάζομαι, επιθυμώ, μου αρέσει, σκοπεύω που το δεύτερο πληθυντικό του είναι **doni**. Το πιθανώτερο όμως είναι να προέρχεται απο Αρβανίτικο υποκοριστικό του Αντώνης (**Dun** σύμφωνα με την [ΜΜΔ]). Αυτό εξηγεί και το πλήθος των Ντούνηδων δοθέντος ότι πολλά επώνυμα, ιδιαίτερα πρωτοτόκων, ήταν το κύριο όνομα του πατέρα.

Ντουνιάς Τρκ. **dünya**=κόσμος, Αλβ. **dynje**, ο πλανητης, το συμπαν, ντουνιάς (η ίδια λέξη χρησιμοποιείται και στην Ινδική)

Ντούντας [TN]	TKA=29. Αλβ. dudësh=ξεδοντιάρης, φαφούτης, γεροξεδοντιασμένος
Ντουντούμης [TN]	TKA=51. Αλβ. dudum= (1) Οθωμανός εισβολέας, λακές των Οθωμανών (2) βλάκας, ηλίθιος, βλακόμετρο, βλάκας με περικεφαλαία.
Ντουντουρέκας Ντουράκης	TKA=1. TKA=33. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί απο το Τρκ. durak=σταθμός. Προσωπικά προτιμώ το Ντουράκης υποκοριστικό του Ντούρας η το Αλβ. ndyraq=ndyracak=βρωμιάρης (κυριολεκτικά), χαμηλού ηθικού επιπέδου, γουρούνι, βρωμόστομος, αθυρόστομος, βρωμιάρη/ανήθικη/πουτάνα
Ντούρας [TN] Δούρας	TKA 51,9,5. Σύμφωνα με τον [MT] απο το γραμματιζούμενο, Περσογενές Τρκ. dur=μακρινός (αλλά και απών). Την ίδια ετυμολογία υιοθετούν και οι [ΔΤ, ΑΚΛ]. Σημειώνουμε ότι ένα Τηνιακό γλωσσάρι ισχυρίζεται οτι ντούρας= υφαντός σάκος για τη φύλαξη του ψωμιού ή τη μεταφορά στεγνών τροφών. Κατά τη γνώμη μου όμως για την πιο πιθανή ετυμολογία θα πρέπει να κοιτάξουμε στα Αλβανικά ndyras=χυδαία και ndyrë=1) λερωμένος, βρωμερός, ακάθατος (2) αισχρός, πρόστυχος, καθήκι, χαφιάς (3) αισχρολόγος, χυδαιολόγος και παρόμοια.
Ντουρικτσογλου	TKA=2. . Βασικά δεν ξέρω γιατί προφανή ετυμολογία δεν βρήκα και εξεζητημένες πολλές.
Ντουρμούσης	TKA=4. Τρκ. durmuş= (1) σταματημένος (2) στάσιμος (3) (μιλώντας για κρέας) σιτεμένο. Οι Durmuş του ΤΚΚΕ είναι 200+ (48 Mehmet).
Ντουρμπαλής	TKA=1. Βλέπε επώνυμο Ντρουμπαλής
Ντούρογλου	TKA=TKΘ=0. Αυτό το όνομα ετυμολογείται απο τον [ΔΤ] όπως και το Ντούρας απο το Τρκ. dur και αυτό το όνομα (αν υπάρχει ενισχύει την Τουρκική ετυμολόγηση του Ντούρας. Καλώς η κακώς τέτοιο όνομα δεν εμφανίζεται ούτε στον ΤΚΑ, ούτε στον ΤΚΘ, ούτε στο δίδικτυο.
Ντούρος	TKA=100+. Βασικά απο το Λατινογενές duro=σκληρός, δυνατός άκαμπτος (Ο [MT] αναφέρει οτι μπορεί να είναι και παραλλαγή του Ντούρας). Η αντίστοιχη ΙνδοΕυρωπαϊκή ρίζα, dure, βασικά σημαίνει «στέρεος, σταθερός, αμετακίνητος, σίγουρος» με Αγγλικά παράγωγα όπως tree, druid, truce, truth,... και Ελληνικά παράγωγα όπως τα δέντρο, δρύς, δρυάς, δρυμός, δόρυ.
Ντουρούκης Δουρούκας	TKA=1,10,8,2,1,4 αντίστοιχα. Ο [MT] ετυμολογεί τα τρία πρώτα και το τελευταίο απο το Τρκ. duruk=λόφος, κορυφή. Μάλλον

<i>Δουρούκης</i>	έχουμε τυπογραφικό σφάλμα, τα λεξικά μου αναφέρουν μόνο =
<i>Δουρουκλάκης</i>	το <i>duruk</i> κορυφή, απόγειο, αποκορύφωμα, μεσουράνημα. Η
<i>Δουρουκλής</i>	μεταλλαγή ο→ου συμβαίνει (π.χ., <i>doğru</i> →ντουγρού).
<i>Δουρούκος</i>	
Ντουρούμογλου	TKA=1,9. Κατά τον [ΔΤ] απο το Τρκ <i>durum</i> =κατάσταση, θέση.
<i>Δουρούμης</i>	Προσθέτουμε απο το [RT] <i>durum</i> = συμπεριφορά, στάση/τρόποι. Παρά το ότι αυτή η ετυμολογία ίσως να μην φαίνεται απόλυτα πειστική είναι νομίζω σωστή διότι τα ονόματα <i>Durum</i> και <i>Durumoglu</i> , εν χρήσει στην Τουρκία, ουσιαστικά αποκλείουν όλες τις ετυμολογίες οι οποίες προυποθέτουν παραφθορά προφοράς στο πέρασμα απο την Τουρκική στην Ελληνική.
Ντουρτιμές	TKA=0, TKΘ=2. Βλέπε επώνυμο Δουρτιμές.
Ντούσκας	TKA=64,42. Ντούσκο είναι το υποκοριστικό Του Σερβ. <i>Dušan</i> από το <i>duša</i> = (1) πνεύμα, ψυχή (2) αγάπη (μου) (3) πρόσωπο, ψυχή. Ειρωνεία της τύχης τον προπονητή Ντούσαν Μπάγιεβιτς πολλοί τον προσφώνησαν «αγάπη μου» αλλά εν συνεχεία τον εμίσησαν.
<i>Ντούσκος</i>	
Ντούτσας(TN)	Ίσως από τό Αλβ. <i>duc</i> = μήτρα (γυναικεία)
Ντούφας(TN)	TKA=47. Αλβ. <i>duf</i> = θυμός, οργή, μανία αλλά παληότερα και αναπνοή, ατμός, ατμόσφαιρα, πνεύμα.
Ντουφεκιάς	TKA=8,3,22,3. Βλέπε Τουφεξής.
<i>Ννουφεκούλας</i>	
<i>Ντουφεξής</i>	
<i>Ντουφεξιάδης</i>	
Ντουχάνης(TN)	TKA= 9, 7, 2. Τρκ. <i>duhan</i> = καπνός (φωτιάς), καπνός (φύλλα του αντίστοιχου φυτού), <i>duhanci basi</i> = αυτός που κουβάλαγε τον καπνό του αρχηγού των Γενιτσάρων, <i>duhani</i> = (1) καπνοειδής (2) χρωματισμένος απο το κάπνισμα (δάχτυλα, δόντια). Σημειώνουμε και τα Αλβ. <i>duhan</i> =καπνός (τσιγάρου), τσιγάρο και <i>duhanxhi</i> =(1) καπνοπώλης (2) καπνιστής
<i>Ντουχανιάρης</i>	
<i>Ντουχαντζιού</i>	
Ντούχας(TN)	TKA=1. Ίσως απο το Τρκ. <i>duha</i> = το πρωϊνό (χρονική περίοδος). Η λέξη <i>duha</i> έχει την ίδια έννοια στα Αραβικά και χρησιμοποιείται σαν κύριο γυναικείο όνομα. Τέλος <i>Duha/Doha</i> , πληθυσμός ~550.000 είναι η πρωτεύουσα του Qatar
Ντουρμούσης	TKA=4. Τρκ. <i>durmus</i> = στάσιμος, μπαγιάτικος (<i>durmus et</i> =σιτεμένο κρέας, <i>durmus oturmus</i> = άνθρωπος με πείρα, που έχει κατασταλάξει). Πλήθος (200+) <i>Durmus</i> στον ΤΚΚΕ εκ των οποίων 44 λέγονται Mehmet.
Ντρουμπαλής	TKA=4, 1. Ίσως από το Τρκ. <i>torba</i> = (1) σακούλα, (2) ο σάκκος της

Ντουρμπαλής

ανδρικής ανατομίας (3) κύστη που πέρασε στα Ελληνικά ως (ν)τορβάς και (ν)τουρβάς. Αντίστοιχα και torbali= οποοσδήποτε/ σιδήποτε έχει σακκούλες και παρόμοια. Στον ΤΚΚΕ οι Torbali είναι 13.

